

KAMARÁDSTVÍ A HYGIENA

David Doubek - Markéta Rybová

OBSAH

ÚVOD

KAMARÁDĚNÍ

FRAJEŘI, SKAUTI A HYGIENICI

FRAJEŘI:

1. Karel
2. Milan
3. Leo

HYGIENICI:

1. Radek
2. Kamil
3. Čestmír

SKAUTI:

1. Svatopluk
2. Bořivoj

ŠPINDÍRA A ŠTÍTĚNÍ

MOTIVY ŠTÍTĚNÍ

IVAN

ZÁVĚR: KONZERVATIVISMUS A ZDRAVÍ

ÚVOD

Práce vznikla na podkladě údajů z mých pozorování a z rozhovorů, které s dětmi prováděla v loňském roce moje kolegyně Markéta Rybová. Z těchto rozhovorů jsem získal obrovské množství vynikajících dat, bez nichž by tento text nemohl vzniknout a záběr tohoto textu je proto především Markétinou zásluhou.

Titul mé práce je rozhodně podivný, cítíme přitom především že jde o spojení jaksi nefér, ne-li přímo odpudivé, ale zároveň příznačné a až komicky otevřené. Řeč bude o vztazích mezi kluky ve 4. třídě, které se v obecné řeči nazývají "kamarádké".

Díky výše zmíněné Markétině námaze se mi letos dostalo do rukou takové množství tak podrobných dat, že jsem musel rezignovat na spekulativní úsilí textů ze druhé a třetí třídy a pustit se do čistě deskriptivní etnografické práce. Tomu odpovídá i změněný úhel pohledu a způsobu psaní. Nesnažím se letos příliš podřídít vše nějaké jednotící myšlence, ale chci se věnovat spíše právě popisu individuálních osudů a nespojitě řeči, která je doprovází. Kvůli celkovému rozsahu jsem rovněž musel omezit záběr pouze na klukovskou skupinu. Vedle toho, že to snad napomůže srozumitelnosti a plastičnosti popisu, je to také spravedlivé, protože jsem dosud kluky ve třídě spíše opomíjel.¹ Text je pak uspořádán skutečně jako mozaika, kde střihání a psaní jsou téměř v rovnováze.

Věnovat se budu *kamarádění* a *štítění* mezi kluky, klukovským skupinám a charakteristice

¹Nevzdávám se přitom rozhodně úplně svých úvah o "běhu za leskem" z minulého textu. Mnoho úvah souvisejících s mým letošním textem je založeno na tomto vzorci. Rovněž se nedá říct, že by velké množství kvalitních dat, které přinesly rozhovory kompletně vyvracelo vše, co jsem o dětech ze své třídy dosud napsal na podkladě "pouhých" pozorování.

jednotlivých postav. Hrdiny tohoto pokusu budou Karel, Milan, Leo, Čestmír, Radek, Kamil, Ivan, Bořivoj, Svatopluk - žáci 4. třídy jedné pražské základní školy. Z etických důvodů bych rád prohlásil něco epistemologicky nepřijatelného a sice to, co nacházíme s mírnou nedůvěrou v záhlavích románů: Všechny postavy jsou smyšlené a jakákoli podobnost se skutečnými lidmi či událostmi je čistě náhodná.

KAMARÁDĚNÍ

Klukům byla mj. položena otázka "*Podle čeho si vybíráš kamarády*". Jejich odpovědi se velice různily a spíš obrážely jakousi nejasnost. Z jejich odpovědí, které kolísaly mezi úplnými moralistickými klišé po čistou praxi, nakonec spíš vyplývalo morálně ideologické naladění dítěte, než odpověď, která by prostě obrážela motivace nebo definici kamarádění. Tato otázka nám tedy nepomůže a odpověď na to, co je to *kamarádění*, bude nutné nalézt synteticky.

NÁVRHY KE KAMARÁDĚNÍ:

Setkáváme se tu s rozmanitými vyjádřeními a rozmanitou praxí. Bude vyžadovat trochu času, než se mi podaří předvést všechny kameny ke složení nesourodé mozaiky *kamarádění*, která nemůže uspokojit žádného milovníka souvislosti. Nejprve předvedu úryvky z osobních vyznání, uspořádané podle motivů. Kluci se spolu příliš neshodují a jednotlivá mínění neznamenají části nějaké společné ideologie, kde bychom slova pouze sečetli a získali celek. Naopak představují sérii disparátních pohledů, které nejenže nemluví stejným jazykem, ale rovněž se pohybují na velice rozmanitých úrovních promyšlenosti, laxnosti, duchapřítomnosti, fiktivnosti nebo reálnosti, které nám tak hned poprvé představí jednotlivé kluky a alespoň v náznaku načrtnou další směry, kterými budeme postupovat.

Pochybnosti:

Se sklonem důvěřovat označování a zvyku, který obsah označování plní důvěrností, aniž by ukázal, že je podložená, bych mohl vzít za dané, že někdo s někým *kamarádí* nebo *nekamarádí*, spočítat kdo a s kým a nakolik, sestavit skupiny a vyhlásit nějakou sociometrii s výsledkem, aniž bych se ovšem dozvěděl, co mi vlastně říkali tím *kamaráděním* a nakolik má sociometrie dává nějaký smysl.

Kolem kamarádění je toho mnoho nejasného i mezi kluky samotnými. Jak je to s kamaráděním, kamarády, uskupeními, partami a podobně:

Pochybnosti:

Markéta: *A co takhle ve třídě teda, jak to vidíš? jste spíš parta ve třídě anebo dycky se tak kamarádíte někdo s někým?*

Karel: *No.. podle toho, z který stránky se to vezme.*

Markéta: *No a.. jak jsou teda rozdělení, třeba ty skupinky, můžeš mě je tak jako říct? Jako tadyten a tadyten...*

Kamil: *To nejde říct. Voni se vždycky spojej a pak zase rozpadnou...*

Aspekt času:

Markéta: *A v první třídě s docela kamarádil s tim ne, s Bořivojem, ne? ...Už s nim nekamarádíš?*

Karel: *No, už moc ne.*

V tom, kdo s kým není úplně jasno. A tím i souvisí i formální nevyhraněnost samotného kamarádění.

Ve zkoumání sémantického pole a naznačení zmatku jenž na něm panuje si můžeme všimnou aspektů času a situace - kamarádění není něco, co by byla forma, která prochází časem a situacemi neproměněná, ale proměňuje se právě v závislosti na okamžiku - čase a situaci.

Je to věc času podléhající, ale ne jako láska, která by byla výlučná, je to něco, co přibývá a zase ubývá, někdy je a jindy není

Bořivoj: *S Karlem, no, dřív, ale teďka už moc ne. Jako ne že bych s ním nekamarádil vůbec, jako trochu ještě jo, ale teďka jak přišel Svatopluk, tak s tím víc.*

Aspekt situace:

Markéta: *No to jo, třeba, ale myslíš, že to je spravedlivý, když se s někým takhle naschvál nekamarádíš?*

Milan: *No tak... asi ne... no ale... já s ním jako někdy kamarádím, ale... pořád ne.*

Markéta: *A proč s tou Luckou, co se ti na ní zdá špatnýho?*

Milan: *No já taky jako někdy kamarádím jako... já vždycky nekamarádím se všema jako.. skoro kamarádím, ale...*

Ivan je objektem štítění, to ale nebrání tomu aby se s ním někdy kamarádilo. To je taky něco o kamarádění: je to něco co je možné **někdy** a jindy zase třeba ne.

Milan: *No třeba Lucka Vrábelová, s tou taky někdy nekamarádím, ale někdy taky jo.*

Latence:

Čestmír: *Se s nima skamarádím postupně, že s nima můžu jít na oběd a buď mě přijmou nebo nepřijmou, podle toho poznám kamaráda.*

Silový motiv:

Markéta: *Podle čeho si vybíráš ty svoje kámoše?*

Karel: *No, podle čeho.. no, podle toho, jak se chovaj.*

Karel: *No ... většinou tak.. uměj se bránit. Ne zrovna takový, takový... sraby.*

Na rozdíl od jiných kluků neuvádí ani morální ani praktické motivy, ale silové motivy volby kamaráda.

Motiv bavit se spolu:

Markéta: *Podle čeho si vybíráš kamarády?*

Milan: *No... no... no já nevím jako... přide mi to do hlavy jako... se bavíme spolu...*

Kamarádění je pro Milana něco těžko určitelného, co je někde u náklonnosti, nestálosti, přelévavosti, co nemá kdovíjaký morální obsah, ani to není věc charakternosti nebo necharakternosti, nýbrž zábavy a proudu komunikace, hlavně to jede, myšlení nebo rozvažování je až daleko za tím.

Markéta: *Hm. Takže ty máš kamarády, co lžou!*

Milan: *No.*

Markéta: *A je na nich něco dobrýho, že když se s nima kamarádíš?*

Milan: *No je...*

Markéta: *A co?*

Milan: *No to je otázka taky!*

Markéta: *No to jsou těžký otázky..*

Milan: *Že se spolu jako bavíme...*

Markéta: *No to se bavit můžeš skoro s každým...*

Milan: *No jo.*

Markéta: *Tak proč se bavíš s těma, co se s nima bavíš?*

Milan: *Tak mě to nevadí, že mi někdy lžou.*

Markéta: *No tak vo to nejde, musí bejt něco dobrýho, proč se s nima bavíš, tak co to je?*

Milan: *No já nevím. Jako že si něco třeba vymejšlíme nebo.. vo holkách nebo takový..*

Markéta: *A co si vo nich vymejšlíte?*

Milan: *No třeba že Sylva je Sumó, nebo tak. A takový věci že jako si... já nevím, jak bysem to řek.*

Motiv obdivu:

Markéta: *Jo. A.... ještě máš nějakýho kamaráda?*

Svatopluk: *Lea.*

Svatopluk: Že je takovej moderní.

Motiv známek:

Markéta: A u kluků, dělaj to taky známky, že se někdo s někým nebaví, nebo to je něčím jiným?

Karel: No, myslim si že to je něčím jiným.

Markéta: A že se s nima ani vůbec takhle nebavíš?

Radek: No... jako to ne třeba že se špatně učí, nebo tak. ... se taky dobře učí a nebavím se s ní.

Markéta: A Zholek se ti někdo takovej nezdá, že by měl.. se s ní nechtěj kamarádit..

Svatopluk: Leona Chvalská, ta má s učením problémy.

Morální a mravní motivy:

Markéta: Podle čeho si vybíráš kamarády?

Kamil: No... Hlavně ta vlastnost.

Markéta: A jakou musej mít?

Kamil: No, těžko říct

Markéta: No když už je to důležitý..

Kamil: Třeba aby neměli závist nebo tak..

Markéta: A je teda třeba... s některejma lidma se třeba nekamarádiš a je ktomu třeba nějaký důvod, proč?

Kamil: No.. protože třeba maj tu závist, anebo třeba.. kradou a tak.

Motiv charakteru:

Markéta: Podle čeho si vybíráš kamarády? Tady ve třídě třeba sis vybral toho Bořivoje..

Svatopluk: Že jako když potřebuju, tak mi pomůže. Dokáže pomoci.

Markéta: A kdy ti třeba pomoh?

Svatopluk: Třeba když jsme přišli pozdě, tak mě podržel.

Radek: je takovej, že jako když třeba von chce na Žižkov a mě se tam nechce, tak von říká, že kdyby se něco stalo, tak to bude na něj. Takovej vobětavej trošku. Jako Čestmír.

Motiv zvyku:

Markéta: Co se ti třeba líbí na Radkovi?

Kamil: No... že už se dlouho známe třeba... no a že sme dobrý kamarádi.

Motiv chybění

Radek: No když jsme teď jeli do toho Španělska, teda my ne, já teda zůstal tady, tak já jsem tady zůstal a většina třídy vodjela, a já sem šel první den na kolo, tak sem si neměl pro koho jít a to a byl jsem sám. ... trošku Somol, s tím sem každě den chodil na voběd, jsem chodil většinou sám nebo s jinýma klukama, s těma jsem si tolik nepopovídal

Praktické motivy:

Čestmír: No podle toho, jestli mě, jestli ke mě choděj, to je hlavní, to znamená, že jsou opravdoví kamarádi. Jinak se s těma ostatníma, co ke mě nechoděj naebo mě i takhle pomlouvaj, co mi říkaj dutohlav, s těma se

Karel myslí, že známky nehrajou u kluků roli. Ovšem toto mínění je osamělé, převládající názor je ten, že na známkách záleží, nebo je na nich kamarádění přímo závislé.

Koncepty *bavit se s někým* a *kamarádit s ním* jsou si velmi blízko.

Prospěchový motiv kamarádění nebo nekamarádění mu je velice dobře znám.

Proč třeba neřekne, aby s ním byla sranda nebo tak, proč hned ta moralita a zrovna taková? Možná je v tom duchu varován, nebo ho tak poučuje škola nebo rodina? Ale proč právě tahle lupičsko závistivá moralita? Mohlo by se to vztahovat ke třídnímu běhu za leskem.

Charakterový argument. Ale konkrétní, možná že pro kluka, kterej musel překonávat přijímací proceduru do třídy má takovéto charakterové vymezení smysl.

Prostě si na sebe zvykli.

Co to je, když ti někdo chybí. Má to vlastně podobně praktický obsah jako Bořivojovo pojetí *kamarádění* - má čas chodit ven, to je kamarád, a tady je to jenom definované negativně. Ne tak nějak dojemně nebo osudově.

Kamarádění tu má taky praktický spíš než teoretický obsah. "Zkušenostní". I když tady to má hořký odstín záporného odlišení od *pomlouvání*.

Praktickým motivem je, že ten dotýčný je ochoten

já nekamarádím.

sdílet nějakou činnost, zábavu... neznámá to nic jasně morálního.

Radek: Jen tak no, se s ním dobře jezdí.

Markéta: *A... podle čeho si vybíráš kamarády? Proč se třeba kamarádíš s Svatoplukem? Co se ti třeba na něm líbí?*

Bořivoj: No jako že třeba má v pondělí volno a že můžem jako jít ven...

Markéta: *A nikdo jiný nemá volno?*

Bořivoj: Eem. V pondělí skoro nikdo.

Markéta: *Jo tak ty máš kamarády i mimo Prahu, žejo. A... co se ti na nich líbí?*

Bořivoj: Jako že když chci někam jít, tak tam jdou někdy se mnou...

Je to vlastně docela obecná definice, že jí člověk rozumí. Na zkušenosti založená. Tohle taky člověku který nemá kamarády schází. Ne nějaká "vlastnost".

Formální uskupení - party.

Kluci u stolu mají notýsky a píší si do nich (speciál čtverečkové notýsky, psáno u všech na první stránku):

P A R T A

Milan Leo Svatopluk.

Dohadují se v lavici: Všichni si musíme koupit to samý. Kdo je pro Fantu?

Milan: Všichni!

(O tom co si koupí v automatu na nápoje.)

Tady se setkáváme s **Formálním uskupením**. Jak se to má ke kamarádění? V rámci kamarádění se objevují formální uskupení, útvary.

Kamil říká, že s Radkem mají nějaké "jiné", nebo "tajné" abecedy. Přitom pomrkává na Radka.

Z uvedeného plyne, že *kamarádění* je cosi nejasně položeného do prostoru náklonnosti mezi lidmi, ovšem neznámá to nějakou formu, ale spíš dynamiku a látku této náklonnosti. Proměňuje se podle toho, jak jde čas a jaká je situace, neurčuje to nějaké výhradní závazky. Je to zdá se také určitý stav, kterého se docíluje postupně. Motivy kamarádství a ke kamarádství jsou uvažovány velmi rozmanité. Od motivu pozitivně definovaných osobních kvalit "silového bratrství" u Karla, přes motiv "proudu zábavy" u Milana a "obdivu" u Svatopluka, kde nehraje mravnost příliš roli, k mravopočestným motivům "dobrého prospěchu" a "správných vlastností", "charakteru" až po motivy obecně pragmatické, definované spíš absencí skutečnou jako u motivu "chybění" přes absenci spíše potenciální, jako u motivů "zvyku", návštěv společného ježdění a chození ven - tedy motivů "má čas", které jsou postavené spíše na konkrétních zážitcích či zkušenostech a týkají se více konkrétních osob, než osobních kvalit.

Na poli tohoto *kamarádění* pak vznikají jakási uskupení *těch, co kamarádí*. Vedle toho mohou tu a tam také vzniknout vyhraněné formy - jako například *party* - které se ovšem s kamaráděním nekryjí nijak synonymicky - jsou to stavbičky až posléze vznikající a zanikající na půdě konfuzního a obtížně vyhranitelného *kamarádění*.

Abychom se dobrali dál budeme muset prostudovat *štítění* - protiklad *kamarádění*. Abychom jej mohli pochopit a uvidět v souvislostech, budeme muset představit aktéry jednoho po druhém v jejich *kamarádění* a *štítění*.

FRAJEŘI, SKAUTI A HYGIENICI

Markéta: A tady v té třídě, jste spíš jedna parta, anebo je to víc takovejch skupinek?

Kamil: Spíš víc takovejch skupinek.

Ačkoli neznamená *kamarádění* nějakou jasnou formu nebo přesně určený poměr, označuje přeci jenom jakýsi sklon, kteří k sobě někteří kluci mají - tu větší, tu menší, kvůli němuž lze ve třídě najít ostrůvky kluků kteří spolu víc kamarádí, ale nejen to, sdílejí i určité osobní rysy a poměr k okolním ostrůvkům. Ale nejedná se o nějakou strukturu stejných "skupin", které by byly ostře odděleny - je to spíš soustava "kamarádkých usazenin", které přecházejí jedna do druhé tu povlovně, tu ostře.

Tyto skupiny jsou velice stabilní - na rozdíl od akčních sestav pro různé hry apod. Nemají žádná formální pravidla ani jména. Jsou určeny také nikoli určitou činností, ale spíš dlouhodobou tendencí. Tyto skupiny jsem ve třídě časem (a s dopomocí rozhovorů) vyzozoroval tři. Pojmenoval jsem je podle svého - kluci si tak neříkají - **Frajeři, Skauti a Hygienici**.

Frajeři, to jsou **Karel, Milan a Leo**. Skauti jsou **Bořivoj a Svatopluk** a Hygienici jsou **Čestmír, Radek a Kamil**.

Dobrym průvodcem klukovské perspektivy po těchto ostrůvcích mi byl Bořivoj, který je ze třídy patrně vybaven nejlepší pozorovací schopností (citaci jsem vybral protože je nejuplněnější - podobně se ovšem vyjadřovali všichni kluci - jště ji zbývá doplnit o údaj který udává jinde, že on sám se kamarádí se Svatoplukem):

Markéta: A dá se říct, že jsou ti lidi ve třídě rozdělení na takový ty frajery a jiný?

Bořivoj: No, docela jo.

Bořivoj: No tak Karel s Milanem, to jsou takový jako ne že by byli strašný frajeři, ale jako vobčas se předvádět uměj. No pak Kamil a Radek no ty jsou jako spíš jako takový mají rádi vtipy nebo takhle, a pak Čestmír ten teda ten se směje furt.

FRAJEŘI

1. Karel

Vedle toho, jak kdo je určený vztahově jsem narazil na určité body které charakterizují kluky samotné jakožto individuality, které souvisí s jejich zařazením do té které skupiny a které v souhrnu jsou typické rovněž pro celou skupinu anebo nějak zvláštně charakterizují dotyčného kluka a staví jej na určité místo v dané skupině a i v celé třídě. Tyto body souvisejí s celou řadou velice rozmanitých věcí. Na podkladě jich jsou rovněž zvolena označení skupin. Dříve než se tedy pustím do rozboru vztahové stránky věci, uvedu vždy každého jako individuum.

KAMARÁDI

Prvním bodem, který je zajímavý na stupnici frajer nebo nefrajer, je udání, s kým se kdo kamarádí po škole, odpoledne. A sice lze říci, že čím méně mimoškolních *kamarádů* jsou kluci ze třídy, tím více je dotyčný frajer, nebo se touto cestou k "frajerství" blíží.

Karel udává, že mimo školu s klukama ze třídy není:

Markéta: Kam třeba, nebo ke komu? Jaký máš kamarády?

Karel: No, třeba chodím k Danovi Pasticzkovi nebo k Karlovi Smotlachovi, k Patrikovi Sádlovi nebo tak různě.

Markéta: Takže nechodíš s klukama ze třídy?

Karla tedy nazvěme takovou svéráznou terminologií "Exotikem" na rozdíl od případného "Domestika", jenž je obrácen do třídy.

MÓDA A HRY

Dalším bodem je orientace v popkultuře. Popkulturou se tu myslí ta její odnož, představovaná ideologií (a stylem) časopisů jako je Bravo, Dívka etc. Ve zkratce lze říct, že tyto časopisy pěstují diskurs jakéhosi "hudebního dospívání".² Komplementárními k těmto časopisům jsou určité televizní seriály (Melrose Place, Beverly Hills) rovněž zobrazující dospívání. Sledujeme tedy zobrazování nikoli dětství nebo fantastických obsahů, ale zobrazování puberty.

Markéta: Víš jako, kde se to bere ta móda.

Karel: ... v různých filmech...

Markéta: A který třeba. Ty Spice Girls a dál?

Karel: Třeba Back Street Boys nebo East 17.

Karel: No, líběj se mi písničky vod Uhlíře a Svěráka, potom třeba DJ Bobo, Daniela Hůlku nebo Daniela Landu.

U Karla to tedy je taková kombinace dětské, bravo, czpop a skinheadské hudby. Důležitou věcí, která kluky rozděluje v tomto ohledu je znalost jmen idolů, která svědčí o životě v popu (a komunikace s různými jeho odnožemi). U Karla je to doplněno o hudbu dětskou, která je spíš charakteristická pro Hygieniky-Skauty a zvláštnost - "siláckou" hudbu, která je jeho specialitou. Karel je ve třídě chápán jako silák až násilník a sám se této image nebrání - viz jeho odpor ke *srabům*, deklarovaný v odpovědi na otázku po výběru kamaráda.

Další věcí, která charakterizuje frajery je přijetí diskursu "herních horeček", tady představovaných zejména Tamagochi a Pogy, ale i jiných. Karel přiznává že hrál všecko, i když ho to zrovna moc nebavilo. Frajer je in - jde s dobou, s módou, která kolem něj třeba i jen profřící a nebaví ho, přeci jenom si na ní musí sednout alespoň na chvíli a dělat jí jakoby pána.

Pro Karla zvláštní znakem je *kšiltovka*:

Karel: No, rád nosim kšiltovku. Sem si na ní moc zvyk a vždycky když jí nemám, tak nějak prostě... nejsem ve svý kůži.

Karlovi se kšiltovka stala do té míry součástí osobní identity, že už se pomalu začíná blížit faktickému "stylu". Podobně jako je tomu u jiných lidí se zapalovači Zippo, nebo obuvi zn. Gladiator - k tomu se Karel pomalu blíží.

Karel a Milan v kabinetu. Mají (na rozdíl od celé třídy) čepice s kšiltem - baseballky.

Nebyl ve třídě jediný "kšiltovkář". Rovněž kšiltovky jeden čas "frčely" právě mezi frajery.

Ne zdaleka pro všechny je to důležité a s celkovým popisem to úplně nesouvisí, ovšem celkovému obrazu napomůže, jaká je "sportovní situace" jednotlivých kluků.

SPORT:

Markéta: A děláš nějaký sporty?

Karel: Sporty no... baví mě judo a karate.

Markéta: A chodíš někam? Cvičit?

Karel: No, chodil jsem na judo tři roky, potom jsem byl.. na karate jsem chodil na aikido.

Silové sporty pro milovníka svalů a kamarádů, co nejsou srabi.

RODIČE

Postupem času se mi také ukázalo zajímavé, sledovat "rodičovskou lateralitu", neboli to, zda je dotyčný "mámin" nebo "tátův" kluk. Karlovi rodiče pracují jako - Táta pracuje na *finančním úřadě* a máma je *doktorka*.

Karel: No, máma třeba nemá ráda takový ty spíš... drsný voblečení. Jako ne látka, ale třeba maskáče.

Markéta: A táta?

Karel: No, tátovi se víc líběj spíš černý věci nebo maskáče nebo takový.

Markéta: Takže s tátou se docela shodnete?

Karel: No. Ale v barvách moc ne. Tátovi se líběj

Silové image otce versus mateřský styl. Tady je to konflikt "maskáčů" a "měkkého oblečení", kde Karel se staví spíš na máminu stranu. Nakonec je to vyjádřeno kompromisem vyjadřujícím v barvách jakoby obdiv k otci a vklouznutí k mámě.

²Pochopitelně existují i další odnože popkultury, na kterou se směřují jiné děti, a to taková ta "konstruktérská" popkultura sci-fi filmů, nebo vysloveně dětská popkultura hudební.

většinou zelená, hnědá, bílá a černá, mě se většinou líběj takový ty tak trochu světlý barvy, ale ne zrovna červená a žlutá.

Markéta: A jaký spíš?

Karel: No, spíš zelená, modrá, oranžová...

A nakolik ambiciózní a konkrétní jsou rodiče v očekáváníích, která na dítě kladou.

Karel: No, táta chce abych prostě... měl svou kancelář ... abych nepracoval někde jako zedník.

Tady u Karla je to "úřednický otec", jakoby úřední autorita, se zálibou v "silovém image". Z toho je cítit už určitý odpor k nějakému osudu uvnitř soc. hierarchie a z toho vyplývající nároky nebo domácí ideologie. Zároveň je ten nárok nárokem na "postavení", nikoli budeš dělat to, aby tě to tak nějak bavilo, ale to, co už "nějak vypadá", "něco to je".

KAPESNÉ

Obojí se vyjasní až v širších souvislostech celé třídy - samotných frajerů se to týká spíš méně. Podobně jako otázka kapesného. Rovněž mi zdá důležité, jaký druh kapesného kdo dostává a jak s ním zachází. Ve třídě jsem narazil na tři možné typy kapesného.

1) Typ **důchod** - dítě dostává pravidelnou částku týdně nebo měsíčně (nebo v jiném pravidelném intervalu) bez ohledu na okolnosti.

2) Typ **plat** - dítě dostává peníze za známky a podle známek (ojediněle podle jiných zásluh, např. úklidu)

3) Typ **almužna** - dítě dostává peníze náhodně, jako zbytky z nákupu, nepravidelné příspěvky na jídlo nebo dobroty.

Markéta: Dostáváš kapesný pravidelný nebo za známky?

Karel: No, pravidelný.

Markéta: Každý měsíc něco.

Karel: Spíš každé tejdě.

Markéta: Kolik máš na ten tejdě?

Karel: No, přibližně tak padesát, šedesát korun.

U Karla je to typ důchod. Ne úplně dokonale čistý, protože nedostává jasně stanovenou pevnou částku a navíc dostává část od mámy a část od táty. Přesto pravidelnost a nezávislost na známkách znamenají, že jde o důchod.

SOUROZENCI:

Rovněž v širších souvislostech bude zajímavé zjištění, zda dotyčný má anebo nemá nějaké sourozence. Karel má starší nevlastní sestru.

Karel: No... třeba když si chci prohlížet večer tak prostě řekne: Ne, spát! A zhasne mi. Nebo třeba, já už sem si zvyk na magneták, tak si ho vždycky večer pustím a dycky když přijde sestra, tak dycky vypne mi ho, zapne si svůj a je jí to úplně ukradený.

Markéta:... Takže to není moc dobrý soužití s tou sestrou.

Karel: Já jí nemam rád.

Těžko říci, zda tak vlastně nepovažovat Karla za militantního jedináčka.

FRAJEŘI SOBĚ

Jak je to s Karlem a ostatními frajery, jak je sám vidí a jaký je "modus komunikace" mezi nimi:

...a třeba Milan nebo Leo, no... rozumíme si. Jako třeba když třeba Leo si třeba hraje s někým jiným, já za nima přidu, dokonce si s nima můžu hrát, von prostě neřekne mi Běž vod nás. Prostě, přijme mě.

Jestliže má mluvit o nějakých kamarádech ve třídě, pak jsou to právě Milan a Leo.

...Karel radí Milanovi, jak si má zapsat do žákovský...

...Karel a Milan nic nedělají, furt jen poletují. Teď se vymluvili a pádili spolu na záchod...

Deklarované misogynství s holkama moc nekamarádím patrně potvrzuje právě výše zmíněné souručenství. Jinak je pro frajery určující právě to, že pro

...Milan dělá s Karlem pod stolem, učitel je nutí, ať jdou ven...

V lavici u katedry Sylva, Lucie a Karel hravě týrají Svátu.

Lucie dělá s Karlem. Karel Lucii ukazuje auto, jezdí s ním po čtvrtce, Lucie taky.

Služba (Karel, Milan): Bořík nemá obal!

- Tak mu to řekni, až mu to doneseš a nevykřikuj to na celou třídu.

Kluci, když jsou u B: Obal, obal, obal!!

Honička: Karel honí Lea. Ten pokřikuje: Nejtlustější, nejtlustější...!!!

Nesmírně důležitým detailem poměru Karla k ostatním dvěma frajerům je skutečnost, že ač sám má dost protirómské nálady, přesto se ve třídě nejvíc *kamarádí* mj. s Leem, který je po matce Rom. Tato skutečnost mu vůbec nevadí:

Markéta: No, ale Leo je vlastně taky napůl cikán, to ti nevadí?

Karel: Ne. Von je cikán, ale von mě nevadí, von je slušnej, von se prostě od těch cikánů vod těch, von se prostě vod nich drží dál.

Markéta: A na Jarmile ti to třeba vadí nebo..

Karel: to vůbec nevím jako jak vona si žije.

Karel není rasista, jeho postoj je spíš odpor k sociální vrstvě a chování než k barvě kůže. (I když i ta už sama něco znamená.)

To potvrzuje jeho důraz na *jak si žije* u Jarmily, která je rovněž Romka.

KAREL A SKAUTI:

Markéta: A v první třídě s docela kamarádil s tím ne, s Boříkem, ne?

Karel: Jjo.

Markéta: Už s ním nekamarádíš?

Karel: No, už moc ne.

Markéta: Se to změnilo.

Karel: Hm.

Karel se dřív kamarádil s Bořivojem, v první třídě spolu seděli, pak se ale rozešli a dnes tvoří téměř opačné póly ve třídě. Bořivoj je malý, nepere se, nefrajeří. Není to z Karlova pohledu ten správný "nesrab".

Markéta: A co třeba Svatopluk, ten přišel taky, to je taky jeden z lidí, který přišli pozděj do třídy...

Karel: No... s tím si rozumím moc dobře.

Svatopluk je frajerům bližší - Když do třídy před dvěma lety přišel, působil na mě taky spíš dojmem "raubíře". Jejich zábavy jsou mu určitě bližší než Bořivojovi.

Milena vysypala na Bořivoje penál. Ten jí svlékl bačkoru a že jí namočí v umyvadle. Karel asistoval. Skoro se to povedlo.

Ale ani jedno výše řečené neplatí totálně, přijdou občas okamžiky většího *kamarádění* a Karel i Bořivoj i Svatopluk mohou společně provádět záškodnictví na sobě i na jiných.

Karel, Bořivoj, Svatopluk hrají divadýlko. Střelba, blbosti. Pak se kopou dozadku, honí se.

KAREL A HYGIENICI:

Čestmír něco staví ze čtvrtek. Možná něco řekl.

Karel: to je radiová stanice pro dvouletý děti.

Karel: No třeba dokáže mě naštvat Kamil, když mě naštvne na začátku hodiny, tak prostě s ním nebudu mluvit ani vodpoledne.

Markéta: A čím? Nevíš jak to dělá?

Karel: No, pořád se do něčeho montuje, já když třeba hraju, tak von se tam plete, zastavuje mě něčím, když si třeba posíláme...

Markéta: No tak si chce taky hrát s váma a tím takhle

K hygienikům se Karel příliš nevyjadřuje a příliš se s nimi nedává dohromady. Jsou mu víceméně lhostejní. Z jistých náznaků se dá ale také usuzovat, že k nim chová poněkud despekt.

Zajímavé je, jak se silák Karel utěšuje zkazkou o zlém a intrikánském Kamilovi. Pro představu - Kamil je tak o hlavu menší než Karel a rozhodně na vnějšího pozorovatele příliš úspěšným intrikánským dojmem nepůsobí. Spíš podobně jako Milena z mého loňského textu je největším marnivcem ze třídy.

A též jeho odpor k *rozmazlenosti* mnohé vypovídá jak

jako...

Karel: Ne, von už ho každej zná, nikdo ho moc nemá rád... se pořád cpe ...

Markéta: A proč ho nikdo nemá rád?

Karel: Protože von je takovej rozmazlenej.

Markéta: Byl takovej už v první třídě?

Karel: No, byl. Protože ve školce... já sem třeba jezdil na kole a on za mnou přiběh, shodil mě s kola a řek: tak ty lež na zemi a já budu jezdit. Vzal mi kolo a jezdil sám.

Karel vyhrožuje Kamilovi, jestli chce pecku teď nebo potom. Pak s ním vážně mrští o zem.

o něm samotném, tak i o poměru, který má k hygienikům - rovněž nám tím cosi naznačuje i o hygienících samotných a zejména o Kamilovi (o něm později).

Také Kamila občas sejme.

2. Milan

KAMARÁDI:

Markéta: A co takhle děláš ještě jinak normálně doma.

Milan: No... většinou du ke kamarádovi.

Markéta: Ze třídy nebo..?

Milan: No, von vodešel ze třetí.. na konci třetí třídy vodešel. Protože jako chodil do sportovní školy.

Markéta: Jo, k Honzovi chodíš teda na návštěvu.

Milan: No.

Markéta: Takže ho pořád ještě vídáš.

Milan: No.

Milan se nachází ve zvláštním kompromisu. U něj je to takové polovičaté kamarádství na škále ze školy ven. Milanův kamarád je jeho bývalý spolužák a spolusedící. Možná nebude úplně to samé *ten s kým kamarádím a můj kamarád*. Kamarád je daleko spíš a častěji někdo s kým se dotýčný kamarádi i mimo školu, buď někdo úplně odjinud nebo někdo ze třídy, ale především vytažený mimo třídní diskurs. Honza by ale určitě byl čtvrtým do Frajerů a v určitém rasismu by byl obdoba Karla a v rozmazlenosti a ambicích rodičů by zase byl obdoba Kamila z Hygieniků.

MÓDA A HRY

Markéta: A na co nejvíc, co tě baví?

Milan: Seriály... ale většinou sobotní filmy.

Markéta: A jaký seriály? Jaký filmy?

Milan: No, někdy... někdy... někdy na Nově na McGyvera, potom jsem se začal dívat asi před rokem na Melrose Place....

Markéta: A sleduješ nějak ty herce, jak tam hrajou, máš nějaký oblíbený třeba?

Milan: No, Robin Williams, nebo Schwarzenegger, nebo Sylvester Stallone, potom jak hraje toho Beana, takovej potom třeba...

Markéta: A chtěl bys bejt nějaký ten herec?

Milan: No vod malička jsem vo tom snil, říkal jsem si to... ale potom už ne.

Markéta: A jaký skupiny?

Milan: No když jsem byl ještě menší tak takovou můj známou ... Roxette, potom..... potom jsem se chvíli zajímal o Back Street Boys, potom.. potom zase chvíli o Spice Girls.

Markéta: A jak přijdeš na to, že se ti ta skupina líbí? Kde jí slyšíš, to ti kámoš, nebo doma jí slyšíš...

Milan: Třeba... Každou neděli se... někdy se dívám na

Orientace a televizní život napůl mezi klukovským (McGyver) a ženskémódním (Melroseplace)

Zná jména, 2/3 komediální, 1/3 akční.

Milan je ve třídě považován za "hezouna" - je to skutečně idol dívčích srdcí, "sex symbol". Ve všem, co podniká nebo po čem touží je znát zvláštní "sklon k atraktivnosti". Je jakousi centrální postavou Frajerů. Baví ho provokovat kluky i holky a stává se sám středem pozornosti.

Zná jména, všechno jsou to čistě Bravo kapely. To má společné s holkama. Možná taky tohle odpovídá jejich časopisové představě o "Klukovi" - té skupině holek ve třídě, které taky tyto časopisy čtou a sledují tyto pořady, které jsou do jisté míry k frajerům komplementární. Těm se ovšem letos nemohu věnovat. Fakt je

Eso. ovšem ten, že Milan je univerzální idol a líbí se všem holkám.
Markéta: Časo pis nějakej pravidelně nevodebíráš, nebo vodbíráš?
Milan: No když... většinou mi kupujou to Bravo.

Markéta: Hrals pogy?
Milan: Hm.
Markéta: Máš ještě pogy, nebo už..
Milan: No, ale sme si s jednim klukem zkoušeli hrát vo házítka. No to je stejný, akorát se s tim se hází na pogy.
...
Milan: No už to je, už to zas zase nehrajem. To se pořád mění. Někdy kartičky hokejistů, potom, já nevím co, potom se střílely petardy, potom byly pogy nák a potom...

Milan jede v módě a má docela úspěch i v těchto módních hrách, baví ho to (narozdíl od Karla). Zúčastil se všeho, co ve třídě jelo a docela s úspěchem. Módní hry se převalí třídou a kdo chce být in, musí se do nich pustit. A hra připluje a zase odpluje -- frajeři tento model přijímají. Hru si pořídí, hrají ji a když přestane frčet, zbaví se jí. Hra o házítka ukazuje už úpadek Pogů.

Markéta: A podle čeho se pozná, že to je v módě?
Milan: Tak mě to připadá, že to maj lidi hodně.
... Třeba teďka mi připadá, že jsou v módě tamagoči, že ho měli skoro..
Markéta: Měls ho taky?
Milan: No.
Markéta: A bavilo tě to?
Milan: No.
Markéta: A už ho nemáš?
Milan: No, pořád. Ale mám ho teďka zatím ve skřínce.

I Tamagochi končí a mizí ve skřínce.

OBJEKT VÁŠNÍ A TUŽEB

Protože to je pro Milana opravdu charakteristické, uvedu ještě detailněji jeho popularitu:

Cestou ze školy Karolína nebo nějaká holka křičela na Milana, že ho má ráda, (neposměvačně, nýbrž zoufale), že by kvůli němu snědla třeba i potkana.

Milan je nějakým řízením osudu třídní idol a toto ukazuje sílu, kterou je zbožňován. Toto je prostě opravdu slepá vášeň.

Milan je upozorněn na to, že má špinavé kalhoty. Rozebírá svůj batoh a zjišťuje, že mu do věci natekla tuš. Brečí a dožaduje se učitele, ten ho uklidňuje: Nebul! Zkusíme to umejt. Milan pořád brečí.U umyvadla se u Milana sešly Milena, Sylva a Jarmila a nějak mu pomáhají. Jarmila odešla, přišla Lucie. Už mu to drhnou. Perou mu penál. Milan ovládá kohoutek, myje si ruce, holky drhnou penál. Skočil si do kabinetu pro žákajdu, a ukazuje jí holkám, které mu stále drhnou penál. Už jen Sylva a Milena drhnou, Milan se poflakuje kolem, dloube štětcem v umyvadle.

Holky se o Milana doslova perou. Neváhají využít ani jediné příležitosti, aby si s ním "něco" nezačly.

SPORT

Milan: Já chodím, v pondělí chodím na náboženství a v úterý a ve čtvrtek chodím na tenis.

Ke svému sportu se hrdě přiznává, vidí v něm svou budoucnost. (Komické je, že třídní sex symbol snad jako jediný chodí na regulérní katolické náboženství. Ovšem jakoby to právě ještě zdůrazňovalo obraz "sladkého kluka - jak nějaké Broken Heart pláče sladkou bolestí". V kombinaci tenisem to pak vyznívá ještě tak nějak zvlášť hloupě - člověk nevěří svým očím, jak do této konfúze může být někdo zamilován.)

Markéta: No a teď máš představu, cobys chtěl bejt?

Milan: Teďko chci bejt tenista.

V přání být tenista vidím zase sklon k atraktivnosti.

Markéta: A máš nějakej svůj idol tenisty? Znáš nějakýho?

Milan: No my když teďkon hrajeme, tak já si hraju na Samprase

RODIČE

Milanovi rodiče pracují oba v reklamních agenturách. Nedá se úplně přesně říct, na čí straně rodičů je. Chce pracovat jako oni někde *ve firmě*, ale hlavu si tím moc neláme a rodiče ho nějaké výslovné ideologii nevystavují. Jenom jakýsi můj dojem složený z řady necitovatelných náznaků je, že je spíš "mámin" kluk. Zdá se, že je z domova zvyklý na relativní luxus, což se trochu projevilo, když si postěžoval, že do Španělska, kam děti jely, bude muset autobusem a ne letadlem, jak by si přál:

Markéta: *A jedeš taky do toho Španělska, jak teď jedou děti?*

Milan: *Hm, jedu. Ale, mě na tom trochu štvě, že pojedeme 28 hodin autobusem, když by bylo lepší, kdybysme jeli letadlem.*

Markéta: *No tak by to bylo asi dražší ne?*

Milan: *To neva.*

Markéta: *Myslíš, že to nevádí?*

Milan: *No tak je to věc... no tak trochu jo, ale...*

Markéta: *Tobě by rodiče dali na to letadlo?*

Milan: *No, já už jel tolikrát letadlem třeba do Řecka a tak, když jsme tam jeli s těma.*

Markéta: *A rodiče to říkali, že by radši byli, kdybyste letěli letadlem?*

Milan: *No jako autobusem, to se mi budě dělat špatně, to vim, ale jako letadlem, tohle zase mi většinou nedělá špatně.*

KAPESNÉ

Markéta: *Dávaj ti rodiče nějaký kapesný?*

Milan: *Jo, když třeba, když třeba deme z Delvity, tak dáme do košíku pět nebo deset korun a vždycky když to vytáhnu, tak mi je daj. Nebo mi dávaj do školy každé den na pití deset korun a si je šetřím. Nebo když jim něco přebejvá, něco jim třeba vypadne, tak mi to daj.*

Tady se objevuje typ kapesného "almužna".

Markéta: *Kolik tak máš peněz za ten tejdén?*

Milan: *No... nejvic asi třicet korun si... si většinou kupuju pití.*

SOUROZENCI:

Markéta: *Jo. Máš nějaký ještě sourozence?*

Milan: *No..... jenom mám vod tety, ta má dvě děti a další teta má taky dvě děti.*

Milan je jedináček, ale nikoli militantní.

Markéta: *Jo, takže bratrance a sestřenici*

FRAJEŘI SOBĚ

Markéta: *A kdy ses začal kamarádit s Leem?*

Milan: *S Leem?... Asi před třetí třídou... ve druhý nebo ve třetí. V první ne.*

Tady se poukazuje na dobu, kdy se začaly usazovat ony ostrůvky, o nichž jsem mluvil, dobu, kdy se začali "naplavovat" Frajeři.

Milan: *Jako... někdy.. s Karlem když kamarádím a s Honzou, tak... já dycky zjistím, že někdy lžou, to vim určitě. Já sem říkal, jakou máme značku věže a videa a Honza říkal, že má stejnou, jako.... video máme JVC a věže máme.. to nevím, protože já sem to věděl, já sem si to totiž okoukal a von mi řek úplně to stejný a když jsem k němu přišel, tak von tam měl úplně něco jinýho.*

Na Frajerech je něco velmi "holčičího". I ti vymýšlející si kamarádi, to je taky takové holčičí, vymýšlející a prozrazující. Na druhé straně je takovýhle vymýšlení a vytahování úplně typické, zvláště v poukazu na to *stejný*. Odkazuje to k mé loňské práci o marnivosti a chlubení a vytahování. Dva blízcí se vytahují a nají li se vytahovat, je nutné aby se vytahovali o tom stejném, i když je to vlastně úplně jiné- prostě se to vylže tak aby to bylo stejné.

Anebo Karel, to, já vim, protože my když si něco vymyslíme, tak von to vždycky někomu řekne a já to vim.

Markéta: *Jako něco tajnýho, když si vymyslíte.*

Milan: *No, anebo... si myslím, že někdy lže, právě, jednou mi řek, že mají velký golfový hřiště v Americe a jezdí tam k němu nějaký... nějaký bratr nevlastní a mě to připadá nějaký divný.*

...

Milan: *Tak mě to nevádí, že mi někdy lžou.*

Markéta: *No tak vo to nejde, musí bejt něco dobrýho, proč se s nima bavíš, tak co to je?*

Milan: *No já nevím. Jako že si něco třeba vymyslíme*

O toto jde mezi frajery: Není tak důležitá morální stránka věci, ale hlavně to, že to "frčí", že to "jede". Důraz je tu položen především na "jiskřící proud zábavy".

nebo.. vo holkách nebo takový...

Markéta: A co si vo nich vymejšlíte?

Milan: No třeba že Sylva je Sumó, nebo tak. A takový věci že jako si... já nevím, jak bysem to řek.

Leo a Milan: Leo si maluje fousy (plnovous), knír, ted' mu Milan dělá větší obočí. Ted' kruhy pod očima.

Leo: Stááčí! (smích). Už stááčí. Uárrhh! Áu. (A nebyly to kruhy, byly to brejle). Milan volá na kluky (Karel, Bořivoj): Leo má brejle, hehe! Leo hned běží k vodě si to umejt. Pak se vrací a volá na kluky: Dobrý? Milan: Máš to dobrý. Radek: Tý vole. Máš to po celým obličejí ted'!

Přišel učitel a: Kluci, vy tři, co stojíte, žákovský na stůl. (Kamil, Radek, Milan). Leo s flekatou tváří se směje: Pětku do žákovský.

Asi je to průser, protože se vracejí s povislými ksichty, mluví se o důtce. Jen Leo se hystericky chechtá.

Milan se kopal s Radkem. Karel pokřikoval na Milana: "Hele, jak se Milan bojí!" Kluci se vesele kopali, Karel se jim smál. Když se pak Milan přiblížil, taky ho kopnul do zadku (využívaje jeho zaneprázdněnosti s Radkem).

Dělají se motýli. Naproti mě Leo a Milan. Milan Lea komanduje: Dej mi tužku. Leo: Já jí nemám.

Milan: Máš dvě!

Leo: Jó? Kouká do penálu, vyndává.

Milan: Tak. (začne šmrdat).

FRAJEŘI A HOLKY:

Dvě holky jdou - Karolína a jedna, kterou neznám - po chodníku, věnují se jakoby jedna druhé, asi si povídají. Dva metry za nimi jde paralelně dvojice kluků - Milan a Leo - taky si jakoby povídají, ale zřetelně ve vztahu k holkám, jež sledují. Občas se jedna z holek po nich ožene, oni kopací gesta, a pak zase klid.

Milan: No třeba Lucka, s tou taky někdy nekamarádím, ale někdy taky jo, protože někdy si na sebe pokřikujem a potom řekneme.. jako dneska v tramvaji když jsme jeli, tak to zas sme na sebe křičeli a potom ještě s Karolínou a se Zuzkou ...a potom jsme si řekli, že budem mít tajnou partu, protože Lucka, Karolína a Zuzka, ta maj partu s Milenou a se Sylvou... se Sylvou, která je hrozná a vona mi hnedka nebo když jsem se štrachal takhle do tašky, tak ona mě shodila na tu tašku. A vždycky si začíná.

Sylva bušila zvenu na dveře. Otevřel jí Milan, Sylva (větší) na něj dělala svaly a zatlačila ho k lavici (odbylo se velice rychle), trochu spíš sranda.

MILAN A SKAUTI:

Kluci u stolu - Leo, Milan, Svatopluk. Mají notýsky a

Dalším neodmyslitelným rysem je provokace a risk. Jednak v tom kdo komu co provede a kdo co snese - v léčkách, které si na sebe jsou schopní připravit, přestát je a náramně se na tom nasmát. Hlavní heslo je, že legrace musí být i a čím víc je vsazeno, tím líp. I když tím sebe ohrozí, že například dostanou poznámky. A i když tím ohrozí i své okolí - o tom právě ta provokace je. A tak na to jejich okolí doplácí - proto především u Hygieniků, kteří se například zde "svezli" s provokací, nejsou Frajeři úplně v oblíbě.

Silácká provokace - v "proudu zábavy" se samozřejmě uplatní nějaká ta schválnost a záludnost. Jde o to, kdo co snese.

Proč říkat hned pravdu, když je možné si trochu zalhat.

Frajeři a holky. Zatím jediný signál toho co očekávám při Frajerském přístupu k holkám -- ten SEXuální pól o kterém jsem psal v první třídě jako o oněm "penálovém násilí" v kontrastu s "azylem". Frajeřina znamená určitý postoj k holkám, "dominanci" -- i když se o ničem takovém nedá moc mluvit v případě, kdy je Milan taková opečovávaná figura. (Přehánění ve frajeření má evidentní svůdcovské funkce. Je to "přichystanost na věc".)

Holky a tajná parta proti Sylvě. Milan je tak trochu holka a proto je možná pro holky tolik atraktivní. On jim představuje takové jako zrcátko, ve kterém se mohou prohlížet v klučičí podobě. Jsou tu kluci maskulinnější, ale ne tak zajímaví jako on.

Na jednu stranu je velmi těžké být idolem ve věku kdy jsou holky větší a silnější. Milan se tak stává terčem žádosti, péče i násilí holek - všechny tyto věci znamenají jedno - mimořádnou a napjatou pozornost, které je Milan vystaven.

Parta - první klasická parta, jakou jsem zachytil.

píší si do nich (speciál čtverečkované notýsky, psáno u všech na první stránku):

P A R T A

Leo Milan Svatopluk

Dohadují se v lavici: Všichni si musíme koupit to samý. Kdo je pro Fantu?

Milan: Všichni! (O tom co si koupí v automatu na nápoje.)

Formální sdružení které netrvalo dlouho, a překrývalo se mezi Skauty a Frajery. Svatopluk má k frajerům blízko a tvoří tak most mezi Skauty a Frajery.

Je třeba pochopit, že když hovořím o těchto skupinách, **nemám** na mysli nějaká formalizovaná uskupení. Formalizovaná uskupení vznikají uvnitř i mimo jednotlivých skupin, v závislosti na momentální situaci a v závislosti na ní zase zanikají. Proto ač je Svatopluk momentálně v *partě* s Frajery, z dlouhodobé perspektivy Frajerem není.

MILAN A HYGIENICI:

Nemám žádné zvláštní záznamy, které by Milana stavěly blíž nebo dál některému z Hygieniků. *Kamarádi* s nimi, někdy, trochu atd. Někdy dojde i k nějaké společné akci (viz výše zmíněné provokace s namalovanými brýlemi nebo kopáním, které jsou Hygienikům někdy příjemné více, jindy méně. Milan je ztělesněný POP, a tak není téměř s nikým v otevřeném konfliktu. Není ovšem všemi přijímán bez výhrad - viz dále.

3. Leo

KAMARÁDI

Markéta: A to takhle, s kým chodíš ven?

Leo: S kamarádama.

Markéta: Jako ze třídy nebo když máš něký jiný eště?

Leo: Jiný.

Markéta: S jakejma?

Leo: No třeba takhle s většíma někam

Markéta: S velkejma klukama chodíš. Se sousedama nebo jako s kým?

Leo: Ne.

Markéta: Nejsou jako blízko?

Leo: Ne.

Markéta: Vodkud je znáš?

Leo: Ze sklepu.

Markéta: Jo tak chodíte do party. Co tam děláte takhle většinou?

Leo: Hrajeme fotbal, něký hry hrajeme.

Markéta: Jaký třeba?

Leo: Třeba na upíra...

MÓDA A HRÝ

Leo: Mě se líbí Majkl, zpěvák.

Markéta: Jo? A co se ti na něm líbí?

Leo: Jak tancuje a zpívá.

Markéta: A co v něm teda máš, když takhle se ti líbí ten Majkl Džekson nebo tak?

Leo: Mám tam plagáty, kazety, obraz...

Markéta: Jak, čeho?

Leo: No takhle hlavu.

Markéta: Hlavu koho?

Leo: Toho tanečníka. Majkla.

Markéta: A máš jenom kazety Majkla, nebo ještě někoho jinýho?

Leo: Jenom kazety.

Markéta: A jenom jeho kazety a nebo ještě někýho jinýho zpěváka?

Leo: No. Jenom jeho.

Markéta: Jaký knížky třeba?

Leo: ...a ještě třeba Knížku Majkla...

Úspornost Leovy řeči je charakteristická pro styl, jímž odpovídal na položené otázky, přesto jsou jeho udání jasná: *s většíma*, se kterými chodí ven se umísťuje na Exotický konec oné škály třídní kamarád - kamarád zvenku.

(Nepochybně tu bude hrát roli taky to, že Leo je napůl Rom - v Karlíně.)

Leo je něco jako fanoušek, to tu ještě taky nebylo. Jackson byl a je u řady Romů ovšem ohromně oblíbený a tudíž lze čekat, že to nemá tak úplně náhodné nebo nepodpořené pozadí.

Majkl, to je trochu jako ta Karlova kšiltovka.

Samozřejmě to svědčí o životě s popkulturou, o orientaci v ní a poměrně hlubší zakořenění v ní a i určitou konfesi. Michael Jackson je přeci jen trochu jiná liga, než East 17.

Markéta: *A máš třeba takovou nějakou svou představu jinou, co chceš nosit?*

Leo: *No mám jeho klobouk.*

SPORT

Markéta: *Děláš nějaký sport?*

Leo: *Ne.*

Markéta: *Žádnej.*

Leo: *Ne,ne. Ale chci chodit na baseball.*

Baseball se mi taky zdá jako "frajerský" sport. Je to ovšem věc názoru. Důležité je, že je považován za žádoucí. Vzorem Leovi je tu jeho bratr, který už na baseball chodí.

RODIČE:

Leovi rodiče nejsou rovněž příliš vyhranění. Chtějí jenom, *Abysem uměl třeba líp český jazyk, vlastivědu, přírodopis, to je asi všechno..* Chtějí aby si Leo udržel svoje pozitivní školní naladění. (Je určitě jedním z nejlépe prospívajících Romů ve škole).

KAPESNÉ:

Markéta: *Dávaj vám vaši nějaký kapesný? Kolikpak?*

Leo: *Měsíčně stovku.*

Markéta: *A ušetříš na něco, nebo to utratíš?*

Leo: *Utratím.*

Markéta: *Za co?*

Leo: *Za sladkosti .*

Kapesné typu Důchod. Zajímavá je tu deklarace jednoznačného utrácení.

SOUROZENCI:

Markéta: *Máš nějaký sourozence ještě?*

Leo: *Mám.*

Markéta: *Kolik?*

Leo: *Tři. Jeden je starší a dva sou mladší.*

Markéta: *A hrajete si taky někdy spolu?*

Leo: *Hm, na dvorku.*

Markéta: *A baví tě to?*

Leo: *Hm. Baví.*

Leo není jedináček a má rozhodně pozitivní sourozeckou ideologii.

FRAJEŘI SOBĚ

Markéta: *A ve třídě se taky s někým kamarádíš?*

Leo: *Kamarádím s Milanem.*

Leo je dost skoupý na slovo, ale z již citovaného celkem jasně plyne, kdo tvoří jeho hlavní okolí ve třídě, Leo je hrdinou mnoha krkolomných situací a v příhodě s brýlemi prokazoval velkou frajerskou tuhost.

Leova pozice je ovšem zvláštní - dokázal to, nebýt vůbec vnímán jako *cikán*. Dokazuje to právě jeho afinita k "skinheadu" Karlovi nebo to, že se může pohybovat volně po celé třídě, aniž by někomu apriori vadil.

Čepice - jak Milan, tak Karel, ale i Leo, nosili jeden čas ty samé kšiltovky. Skoro jsem to začal považovat za znak Frajerů, ale posléze to vydrželo jenom Karlovi.

Z citace o sledování holek (viz Milan, situace na ulici)

také vyplývá nesmírně důležitá věc. Leo, kterého jsem po léta považoval za outsidera ve věci vztahů kluků a holek ve třídě, si díky svému Frajerství vybudoval takovou pozici, kde on je ten žádoucí.

Milan dělá sám, Leo bloumá s čepicí na hlavě.

Nechává si něco zapsat do žákovský. Asi za malovanýho motýla. - Kluci se rozhodli dělat každý sám. Milan teď obkresluje Lea. Každý bude mít androida podle sebe. (Kdo by odolal?)

Karolína u tabule ukazuje něco ukazovátkem Sylvě,

Leo, Jarmila a další u toho. Jarmila pak maže, společně se Zuzanou. Velká asistence, různě se čte, co zbylo na tabuli a co se smaže.

Markéta: *A neměls někdy třeba nějaký problém s některejma dětma?*

Jarda: *S některejma jo.*

Přitom byly doby, kdy to nebylo tak snadné.

"Rasová", nebo spíše "sociální" otázka je v Karlíně velice živá a skoro každý kluk se k tomu nějak vyjadřoval.

Sylva jde parkem ke škole. Vyběhnou jí naproti kluci a : Hele, vadilo by ti, kdyby ti někdo řek Bilá Hubo?

Tady je vidět, že "celkové okolnosti", v jakých se Leo pohybuje mu nakloněné spíš nejsou a přesto se mu daří to dělat tak, jakoby ani nebyly.

LEO A SKAUTI A HYGIENICI:

Určitě pozitivní vazba existuje mezi Svatoplukem a Leem. Tato dvojice se vyskytuje v řadě záznamů. Ale jak již bylo řečeno, užívá si Leo svojí vyjímečné pozice a když "je sranda", běhá a kamarádí se s kýmkoliv:

Leo, Kamil u Svatoplukovy lavice, něco pokřikovali, utekli. Tohle je absolutně syntetická skupina. Frajer, Hygienik a Skaut

RESUMÉ: FRAJEŘI

Frajery jsou "silák" Karel, "hezoun" Milan a "tanečník" Leo. Všichni se orientují tak nebo onak na "Bravo - pop", všichni již jsou "tréninkovými" sportovci - nebo jimi touží být. Milan je jedináček, Karel by jím rád byl. Leo jedináčkem rozhodně není ani fakticky, ani ideologicky. Ve věci "kamaráda za školou" jsou všichni exotici. Všichni se účastní módních vlnových her jako aktivní hráči.

Pro jejich vzájemnou komunikaci je příznačná provokace, risk a zábava i za cenu nějakých ztrát v "mravní a prospěchové pověsti". Celé to vystihuje sloveso *frajeřit* nebo *předvádět se*. Tato komunikace není zaměřena jen na ně samotné, nýbrž strhává do víru i okolí - kluky tak staví před úkol "být frajer a zvládnout to" a holky tímto svým *předváděním* svádí. Milan je v tomto ohledu skutečným idolem.

Dva z Frajerů dostávají kapesné typu Důchod, jeden typu Almužna. Ani v jednom případě není spojeno s nějakou výraznější ekonomickou aktivitou. (Nepočítáme-li v to Leovo ostentativní utrácení.)

Viceméně odtažitý poměr pak mají k Hygienikům a tomu, co představují, zatímco ke Skautům mají docela blízko - až někdy přestává mít smysl je od sebe oddělovat.

Heslem tu budiž "kamarádství na základě vzrušující zábavy".

HYGIENICI

Další skupinou, v řadě věcí velmi odlišnou od Frajerů, jsou Hygienici. Ne zvolil jsem pro ně zrovna lichotivý nebo esteticky libý název, ale ze širších souvislostí pochopíme, že právě oni jsou nositeli něčeho, co si takový titul žádá. Není odvozen od nějaké primární činnosti, ale z určité syntézy jednotlivých ideologií "členů" hygienického družstva. Nicméně budu postupovat v krocích, které byly popsány již u Frajerů, některé k nim ovšem ještě připojím.

1. Radek

KAMARÁDI:

Markéta: A takhle když chodíš ven, tak s kým chodíš?

Radek: No někdy sám, někdy s Čestmírem, někdy s Mašínem...

Markéta: Jo. A co takhle děláte?

Radek: No, jezdíme, někdy na Žižkov...

Markéta: Co na Žižkově?

Radek: Chodíme k pomníku, no, potom jedeme dolu zase... Na kole.

Radek je obrácen i do třídy i mimo ni, napůl Domestik, napůl Exotikus.

MÓDA A HRÝ:

Markéta: Takže vo tom třeba vo jinejch lidech třeba ve třídě, že bys vo někom řek, ten člověk vypadá pěkně, tenhle ten ne.

Co se Radkovi nelíbí - jestliže má někdo sklon k přehánění v oblečení, a především

Radek: Tak někdy. Někdi si z těch lidí směju, že maj takový hrozný voblečení.

Markéta: A který třeba nosej hrozný voblečení?

Radek: No, vysoký podpatky, nebo.. nabarvený vlasy...

Markéta: Co ještě je hroznýho?

Radek: Potrhaný džíny...

Markéta: A hudbu nějakou posloucháš?

Radek: Někdy Eltona Johna, ?Ata Bianca?, Chris Rea ...a to je asi tak všechno.

Markéta: Jo.

Radek: Nebo Jeana Michela Jarrého

ona "sexy - teenagerská" móda, kterou se obklopují holky (je fotografována v časopisech) k nimž jsou komplementární kluci Frajeři.

Toto bychom mohli nazvat "Hochpop". Jen zdánlivě to má blízko ke frajerům. Tento pop není ten úplně nejostřejší bravo pop, jen časopisový/MTV produkt, spíš řekněme "dospělý pop". Je to zřejmý otcův vliv (Viz dále) Tzn. komunikuje to spíš než s vrstevníky s otcem, se vzorem, který v něm asi Radek má. U frajerů jde o komunikaci s vrstevníky. Radek prostě neposlouchá muziku jako holky, ale jako táta.

ABC IDEOLOGIE:

Ideologií se tu myslí prostě soustava myšlenek a přesvědčení, ve kterých se dotyčný pohybuje, aniž by šlo o nějakou explicitní ideologii. Výraz ABC ideologie je odvozen od jména časopisu *pro mladé techniky a přírodovědce*, ale s tímto časopisem se pojí jen volně, redakce časopisu, myslím, žádnou takovou ideologii nevyhlásila. ABC ideologie je taková bazální ideologie, společná všem Hygieníkům, která je odlišuje od Frajerů.

Markéta: A máš nějaký koníčky, takový, co tě baví dělat jako hodně?

Radek: Hm. Třeba si něco stavím z papíru nebo si stavím z lega nějakou takovouhle věc...

Lego a slepovačky, modelářství a cyklistika. To je ABC mladých techniků, sportovců, přírodovědců. /skoro se to překrývá s hygienou, dost jí to sytí. Sport a hygiena jsou jedno a totéž - ideologicky/

SPORT

Chodíš do nějakých kroužků, nebo...

Radek: Nechodím, já někdy chodím ven, někdy chodím na plovárnu s tátou, někdy sem doma..

Image sportovce a kluka, co lítá venku.

Markéta: A nějaký sporty děláš? Jo, to je asi to ježdění na kole a plavání asi hlavně...

Radek: No.

Markéta: A ještě něco?

Radek: No tak, někdy hraju vybiku, přehazovanou tady v tělocvičně, někdy hraju fotbal.

Markéta: S klukama.

Radek: No, zatím jsem nejlepší kopač výšek z našeho baráku...

Tady se setkáváme s patrně důležitou ideologií "obecného sportovectví". Obecné sportovectví nepředstavuje "tréninkový sport", ale "Pohyb na čerstvém vzduchu". Ačkoli není sám, kdo lítá venku, jenom on to považuje za sport. Pro další výklady je důležité pochopit tuto ideologii, která se v zásadě netýká jenom sportu, ale zešíroka také morálky a životního stylu.

RODIČE

Markéta: A potom, s tátou, kam chodíš?

Radek: No... někdy chodím třeba do stromovky s tátou, tam najezdím třeba čtyřicet kilometrů za celej den.. Někdy chodíme plavat do Podolí...

Radek se vidí jako "tátův kluk", "sportovec".

Radek: Hm... táta jich má spousta von má ty, spoustu kazet cédéček a tak.

Markéta: Jo, zakže to posloucháte spolu. Nebo sám si to posloucháš?

Radek: Někdy sám někdy spolu.

Tady je odkaz na to o čem jsem mluvil v oddíle Móda a Hry. Další, co to podporuje je skutečnost, že Radkovi otec koupil elektrické piano.

Markéta: A máš, ty hraješ na elektrický píano? Učíš se sám, nebo někam chodíš nebo...

Dva z hygieniků jsou aktivní hudebníci. Kamil a Radek, jinak z kluků nikdo,

Radek: Eem, táta mě něco učí, něco se naučím podle not.
Markéta: Jo, takže táta hraje na piáno?
Radek: Taky no.

příčemž Kamil je směřován do školské hudby a Radek do popu - protiklad elektrického pianu a koncertního křídla atd. - viz dále u Kamila.

Markéta: Takže ty nejvíce času tráviš takhle s tátou.
Radek: Hm.

Radek: Hm, no, do divadla moc ne ani do kina. Moje máma docela Vyznání.
často.

Markéta: Do kina chodí máma?
Radek: No, vrátí se o půlnoci vždýcky.
Markéta: To chodí s kamarádkama?
Radek: No. Táta moc ne, já taky ne..

Já a táta (sport) vs máma (kino, a půlnoc - cítíme v tom synekdochu nějakého "nočního života", který je v protikladu s "Pohybem na zdravém vzduchu" etc.)

Markéta: Máte nějaký zvířata?
Radek: Morče domácí.
Markéta: To je tvoje asi předpokládám. Staráš se vo něho?
Radek: Hm. S mámou.
Markéta: Neříkáš to moc nadšeně. Nebaví tě to?
Radek: No, někdy ne.
Markéta: A chtěls to morče, nebo..
Radek: No... to byl mámin nápad, já ho schválil.

Radek je tátův kluk, hudba, kolo, modely, el. piano, ABC ideologie a "inteligentní pop" vs. mámino kino a zvířata

Markéta: A rodiče maj nějaký přání, co chtěj, abys dělal?
Radek: Jo. Máma mě chce přihlásit na tanec. Už se to stalo.
Markéta: Jo. A co ty na to?
Radek: Já nevím co na to říct, já sem..
Markéta: Nechce se ti?
Radek: Ne, vůbec.

...A tanec.

KAPESNÉ

Markéta: Jó ještě! Dostáváš kapesný vod vašich, anebo dostáváš za známky peníze?
Radek: Za známky.
Markéta: A šetříš si to na něco?
Radek: No, někdy si to dávám do kasičky, ted' nevím kolik tam mám, protože to je taková opička, ta se těžko votevře.
Markéta: A spíš to utratíš za takový jako..
Radek: Někdy to utratim, třeba za ořezávátka nebo za tužky, nebo někdy za ten časopis..
Markéta: A šetříš si na něco, že by sis přál nějakou věc jako takovou?
Radek: No, třeba na volkmena.

Kapesné typu Plat. Dítě je placeno za to, že dobře prospívá, že nezlobí (nemá poznámky).

U Radka toto kapesné není vázáno na nijakou zřetelnou vášeň a není deklarováno ani výrazné šetření ani utrácení.

Případné útraty se pohybují v mezích naznačených ABC ideologií a "popovým" hudebnictvím. (Nevím proč, ale svým vkusem, "espritem", lidským typem kombinovaným s tím el. pianem mi Radek připadá jako takový ten "samostatný hudebník", jenž je laciný a je najímán, aby bavit hosty tu nebo jinde zpěvem, jenž se sám doprovodí na klávesách vlastnoručně zinstrumenovanými populárními melodiemi. - Přitom má k tanci odpor a taktéž asi k nočnímu životu. A přece mě to v mé doměnce jenom podporuje. To by byl poté ten pravý paradox kompromisů stárnutí, který v hloubi dotváří obskurnost těchto interpretů.)

SOUROZENCI:

Markéta: A ještě máš nějaký sourozence?

Tady se setkáváme s radikální ideologií

Radek: Nemám.

Markéta: Jseš sám. Není to nuda trochu? Nebo seš radši?...

Radek: Já si toho cením, protože já mám sedm sestřenic

jedináčkovství. V tomto ohledu je Radek nejmilitantnější ze všech kluků.

HYGIENICI SOBĚ:

Markéta: S kým se tak nejvíc kamarádíš? Tady ze třídy třeba?

Radek: Tak třeba s Kamillem. Von je takovej slušnej, ... takovej slušnej, no.. jinak.. jsou taková slušná rodina, dobře se učí...

Markéta: A to proto se s ním kamarádíš? Anebo jsou ještě nějaký jiný důvody?

Radek: Asi tak proto, no.

Markéta: Říkals že jezdíte na tom kole...

Radek: No tak ten moc zrovna ven nechodí.

Markéta: Kamil nechodí ven.

Radek: No někdy málokdy sem s ním byl, ale von není nějaký moc cyklista.

Radek: ...takovej vobětavej trošku. Jako Čestmír.

A stím si taky rozumíš?

Radek: No, někdy, no. Někdy ani ne.

Markéta: A kdy jo a kdy ne, jak se to?

Radek: Tak někdy, někdy je takovej chytřejší, ve škole mu to víc myslí a někdy je takovej.... zaostalej, namyšlenej.

Markéta: Je namyšlenej?

Radek: Tak třeba říká že.. město Tábor je na sever od Prahy, tak to je takovej, takový srandovní trošku, potom takový... trošku říká, no.

Markéta: Neumí moc zeměpis, když říká, že Tábor je na severu...

Radek: No nevim, no... to si ověřím až ten zeměpis budeme mít.

Antinomie k "frajerství". "Slušnost" je potravou vztahů mezi Hygieniky (jako jím je zábava a provokace mezi Frajery.)

Radek si cení poměrů v Kamilově ambiciózní rodině, Kamilova dobrého prospěchu, odtud nic nehrozí, je to bezpečná, hygienicky nezávadná oblast. Poprvé se tak konkrétně setkáváme s prospěchem jako kritériem kamarádění nebo nekamarádění.

Kamil je slušný, ale sportovec to není, "pohyb na zdravém vzduchu" mu není dokonale vlastní.

Mezi hygieniky nepanují úplně "vřelé" vztahy - neboť do nich vstupuje plno různých svérázných omezení. Přesto jsou Radek, Kamil a Čestmír považováni za sobě blízké.

Radek se kamarádí s tím, kdo je zrovna chytřej, nenamyšlenej, obětavej. Ta školní bystrost, to je to po čem Radek baží. Střízlivost. Takový jakýsi zvláštní "zdravý rozum".

RADEK A FRAJEŘI:

Markéta: A jsou třeba nějaký lidi, se kterýma se třeba nerad kamarádíš?

Radek: Hm. S Karlem.

Markéta: Pročpak?

Radek: Furt provokuje a když chce něco pučit, tak dělá andílka.

Markéta: Jo, vod tebe když něco chce.

Radek: To taky ale to málokdy. Já mu většinou to nepo...

Frajeření a provokování Radkovi rozhodně nevyhovují.

RADEK A SKAUTI

Markéta: A když se třeba řekne, že je někdo jinej nebo tak něco, co se ti u toho vybaví?

Radek: No tak, má takovej jinej styl třeba, nechodí ven, je zavřenej, učí se doma.

Markéta: A zdá se ti že je někdo takovej jinej tady v tý třídě?

Radek: No tak třeba... Bořivoj, to je takovej nechodí ven, je takovej, takovej, prostě nechodí ven, není to sportovec, je takovej malinko studijní.

Markéta: Malinko studijní, jako že hodně studuje?

Radek: No, tak trošku. Je třeba hodně vzdělanej na zvířata

To po čem V. jede není šplhounství, nebo genialita, ale sportovní prospěch, dobrá školní fitness, **školní bystrost**.

RADEK A HOLKY:

Ačkoli jsem se rozhodl zaměřit tuto práci pouze na kluky, není holčičí vliv možné vyloučit, má-li být celkový obraz plastický. I Hygienici mají specifický poměr k holkám a i ony k nim. Řekněme že je to poměr "ignorující", ale tomu slovu nemůžeme příliš důvěřovat. Daleko spíše je to poměr konfúzní, jenž vypadá zvenčí jako ignorance.

Markéta: S holkama se nějakým kamarádíš, nebo jsou ti některý nesympatický tady ve třídě?

Radek: Moc ne. S holkama se moc nebavím, jo jako někdy s nima promluvim, to jo, ale nějak tak zas ne moc.

V tomto soudu, při rozhovoru, se vyjadřoval Radek dosti umírněně. V terénu jsem jej slyšel vyjadřovat se daleko radikálněji a zmateněji

Markéta: Jo. A tys říkal že třeba ta Lucka, že ti třeba nesedí, ale vo vostatných holkách s nemluvil. Jak to máš?

Radek: No tak třeba u Mileny, to je taková divná, divná povaha... my sme měli tělocvik a hráli jsme vybiku a já jsem zůstal jedinej v poli nevybitej... nevybili mě, až do konce a nakonec jsme vyhráli díky mě... No, tak potom jdeme do třídy, přijde ke mě Makotová a říká: Radku, musím ti říct, že ses držel skvěle, já tě sice nenávidím, ale držel ses.

Markéta: Proč tě nenávidí, víš to?

Radek: Nevím.

Markéta: Třeba to ani nemyslela vážně...

Radek: Co já vim.

Radek: No... jako to ne třeba že se špatně učí, nebo tak.

Vrábelová se taky dobře učí a nebavím se s ní.

Markéta: A proč se s ní nebavíš?

Radek: Nevím. Nechybí mi.

Markéta: A je někdo, kdo by ti chyběl?

Radek: Eem. Z holek teda ne.

ŠTÍTĚNÍ: Radek se štítí pastelky, kterou mu půjčila "Haspeklová". Za žádou cenu si jí nechtěl vzít, když mu jí Leo podával, ani když mu to Kamil znova podstrkoval.

Radek: Vidiš, ty se taky neštítíš Vrábelový, ale já jo tak...

Učitelka: To vypadá, že ta Lucka nám už nepříjde.

Vzadu šeptem Radek: Čestmíre! Čestmíre! Kéž by. Kéž by!

2. Kamil

KAMARÁDI

Markéta: A s kým když třeba hraješ, ve všední dny, s kým si hraješ?

Kamil: No, třeba du na návštěvu k nějakým kamarádům a hrajem si tam různý hry...

Markéta: Tady ze třídy u někoho?

Kamil: No ze třídy.

Markéta: A ským tak...?

Kamil: No, s Radkem.

Markéta: A jak často chodíš k němu na návštěvu?

Kamil: No, zas tak často ne. Třeba jednou tejdě, možná i míň.

Markéta: A chodíte ven, nebo si spíš hrajete doma?

Kamil: No, spíš doma.

Markéta: Máš ještě nějaký kamarády jinde než ve třídě?

Kamil: No třeba v tom bambini.

Markéta: A podnikáte spolu něco nebo??

Kamil: Ne, to ne.

Markéta: Spíš jenom, že se vidíte na tom zpívání.

Kamil: No.

MÓDA A HRY

Markéta: Posloucháš nějakou hudbu? Která se ti líbí?

Kamil: No, šmouly.

Kamil: No třeba Jaroslava Uhlíře a Svěráka.

Markéta: A co se ti na tom líbí hlavně?

Kamil: No třeba ty slova a ta melodie taky.

Radkovi není Milenino časopisové chování ani trochu srozumitelné.

Z Mileniny strany je to nejspíš nějaká póza, logikou i slovníkem, připomíná mi to to věty jako z nějakého Bravo foto-love-story nebo Helena a její chlupci apod. Ta divná situace - nenávidím, ale obdivuju, to je hrozné narcisticky svůdcovské gesto. Úplně "zbytečné" gesto, zdravým rozumem nepochopitelné.

Prospěchový motiv kamarádění nebo nekamarádění mu je velice dobře známý a asi mu vědomě není moc příjemný. Lucie Vrábelová je jedna z holek o nichž v jiné souvislosti a situaci mluvil jako že se jich štítí. Celé to Radkovo štítění se holek na mě působí velmi zmateně. Oficiální verze pro štítění je Nechybění. Odpor a Nelitovaná Absence (legračně se to spojuje s příhodou o Luciině chybění ve škole)

Kamil je orientován úzce dovnitř třídy. Je ten, co moc nechodí ven, občas s Radkem. Mám dojem, že mu Radek "milostivě" občas přenechá trochu svého "sportovního času". To moc neodpovídá Karlově dojmu o manipulujícím Kamilovi. (Co Kamil řekne, to udělej) Jen tu a tam se občas zdá, že Kamil má "apetit" manipulovat, ale ne že by se mu to nějak dařilo.

Nebo je respektive orientován dovnitř institucionálně již ustanovených skupin. Kamil chodí zpívat do Bambini di Praga.

Šmoulové a Kačer Donald. Kamilova situovanost v popkultuře je ještě vyloženě dětská.

Kamil: No třeba takovej velké kalendář...
Markéta: A byl tam nějaký vobrázek?
Kamil: No, byly tam právě z Kačera Donalda
Markéta: Takže ty máš nejradši toho Kačera Donalda! A co se ti na něm líbí?
Kamil: No, že je to kreslený, že sou to komiksy a že jako mě to dycky... jako... dobře to skončí.

Markéta: A co tam sleduješ?
Kamil: No tak různě, na takový pohádky...
Markéta: Nějaký filmy?
Kamil: No, tak... těžko říct, takový... různý, no, já si nemůžu vzpomenout.

Markéta: A... měl jsi pogy, nebo tamaguči máš?
Kamil: No, tamaguči ne.
Markéta: Chtěl bys ho?
Kamil: No, chtěl.
Markéta: A co vaši, říkals to vašim?
Kamil: Ne, neříkal.
Markéta: Myslíš že by ti ho koupili?
Kamil: Myslim, že ne.
Markéta: A pogy, tys nějak hrál nebo..?
Kamil: No, měl, ale
Markéta: nebavilo tě to?
Kamil: Ne.
Markéta: Proč?
Kamil: No, pořád jenom házej s tím házítkem, to už mě nebaví.

LŠU IDEOLOGIE

Markéta: Takže máš nějaký ty zájmový kroužky nebo?
Kamil: No, v pondělí vždycky ve tři hodiny jdu na zpěv...
Markéta: A jak dlouho už tam chodíš?
Kamil: No, teďka už tam chodím druhý rok...
Markéta: A dál?
Kamil: V úterý, to třeba, to po škole mam to výtvarný výchovu a po výtvarný výchově mám zase klavír, no, ve středu mám zase bambini a ve čtvrtek a v pátek to mám tak... volno.

Kamilovy "zájmy" a osobní naladění lze shrnout pod titul LŠU ideologie - ideologie lidové školy umění. U Frajerů tyto ideologie zdaleka nejsou tak souvisle sestavené, jako u Hygieniků (ale i u Skautů - viz dále).
Všimněme si kontrastu hry na klasický klavír u Kamila a hry na elektrické piano u Radka. Tento kontrast může metonymicky opsat i rozdíly mezi nimi dvěma.

SPORT:

Markéta: A mimo ty kroužky, co děláš takhle ve volným čase?
Kamil: No, třeba si hraju, nebo něco si píšu...
Markéta: Co píšeš?
Kamil: Třeba knížky.
Markéta: Ty píšeš knížky?
Kamil: No.
Markéta: A vo čem?
Kamil: No, třeba když vidim nějaký hezkej večerníček, tak vo něm napíšu.

Kamil není sportovcem, ale má ve třídě přízvisko "spisovatel". Jeho spisovatelství je ovšem způsobné, estetické a dětské.

RODIČE

Markéta: A víš, jaký maj třeba rodiče přání, že by chtěli abys dělal v budoucnosti?
Kamil: No třeba abych rýsoval jako, abych dělal

Rodiče u Kamila jsou taková nerozdělená Síla, spíš než ti jednotlivci, jako u jiných kluků, kde je taková alespoň trochu diferenciační třenice.

Zajímavé je to, že si nevybaví ani jedno jméno, v žádném případě se tedy nedí mluvit o nějaké zvláštní orientaci nebo fanouškovství. Pro milovníky (ce) seriálů o dospívání není Kamil asi právě vhodný konverzační partner. (Myslím, že mezi holkama je považován trochu za dítětu.)

Kamil je asi pod dohledem, aby příliš nepodléhal těmhle módám. Rozhodně se módních vln účastní méně než jiní, třebaže by někdy možná taky chtěl.

inženýra.

Markéta: *A voni co dělaj vlastně?*

Kamil: *No, máma je právník a táta je doktor*

Markéta: *S kým tak nejradši trávíš ten volnej čas?*

Kamil: *S mámou.*

Markéta: *Co spolu podnikáte?*

Kamil: *No, třeba si tak hrajeme, nebo si povídáme.*

Markéta: *A máma si taky přeje, abys byl inženýr?*

Kamil: *No, taky.*

Přesto se dá říci, že Kamil je "mámin kluk".

Markéta: *A vyzdobuješ si nějak ten pokoj?*

Kamil: *No, ani ne.*

Markéta: *Žádný vobrázky?*

Kamil: *Ne.*

Markéta: *Nebo plakáty?*

Kamil: *Ne.*

Markéta: *A chtěl bys?*

Kamil: *No, chtěl, ale máma to vždycky sundá.*

Patrně matka je oním supervizorem estetiky, kterou se její syn má řídit, které se má vyhýbat a kterou má vyznávat.

SOUROZENCI:

Markéta: *A sourozence nějaký máš?*

Kamil: *Ne, nemám.*

Lakonická odpověď - Kamil je jedináčkem, ale nikoli militantním.

KAPESNÉ:

Markéta: *Dostáváš kapesný doma?*

Kamil: *Ne, nedostávám.*

Markéta: *A třeba když si chceš koupit svačinu nebo něco k pití, máš nějaký peníze k dispozici? Nebo ty autíčka přece si kupuješ, za jaký peníze si to kupuješ?*

Kamil: *No, to třeba když jdu nakoupit, tak mi máma dá třeba i několik korun..*

Markéta: *Od cesty jako.*

Kamil: *No.*

Markéta: *A za známky třeba dostáváš nějaký peníze?*

Kamil: *No, to ne.*

Kamil dostává kapesné typu Almužna. A to o poznání striktnější než třeba Milan. Zde je navíc mírně kombinované s Platem - se školou to ovšem nemá nic společného, týká se to spíš "domácí ochoty".

VÁŠEŇ:

Ačkoli bychom snad u každého z kluků našli pro něco cosi jako vášeň, nebo zálibu, ne u všech má tato vášeň rysy skutečné vášně. Proto se o ní zmiňuji jenom u těch kluků, kde už dosáhla takový rozměrů, že jim již zasahuje do požitků - tedy především kdy je samotné začne stát peníze. Začne zasahovat do kapesného a dotýčný je nucen šetřit a hospodařit ve prospěch této své vášně.

Markéta: *A sbíráš něco?*

Kamil: *No, autíčka.*

Markéta: *Jak je ta velká sbírka?*

Kamil: *No, asi čtyřicet tři. Anebo ještě chci říct, že sbírám kartičky, vo autíčkách.*

Markéta: *A ty autíčka s někým vyměňuješ nebo...?*

Kamil: *Ne, to ne.*

U Kamila jsou to *autíčka*. Nelze říci, že jde o úplné sběratelství, protože schází celá ta vyměňovací procedura. *Autíčka* Kamila prostě pouze fascinují, a chce je mít.

Markéta: *to musíš teda hodně šetřit, abys našetřil na autíčko...*

Kamil: *No, no... to jo, no.*

Markéta: *A jak dlouho to tak trvá?*

Kamil: *No... trvá to dlouho.*

Markéta: *A jaks těch 43 získal?*

Kamil: *No, protože já sem si kou, teda naši mi koupili k vánocům takovou sadu třiceti šesti autíček.*

Markéta: *Takže sedm s dokupoval.*

Kamil: *No.*

Vezmeme-li v úvahu typ kapesného, který dostává, do jaké míry je toto kapesné náhodné a asi relativně malé, představuje tato vášeň nutnost znatelného šetření.

Markéta: *A jak dlouho ti to trvalo, než s je získal?*

Kamil: *No, asi rok. Nebo možná míň.*

Markéta: *A kdy ti koupili rodiče ty auta?*

Kamil: *Asi před dvěma lety.*

HYGIENICI SOBĚ:

Markéta: *A můžeš mi je nějak popsat ty skupinky? Jako rozdělit to?*

Kamil: *Třeba po třech... my s Radkem a s Čestmírem...*

Kamil říká, že s Radkem mají nějaké "jiné", nebo "tajné" abecedy. Přitom pomrkává na Radka.

Kamil debatuje se Zuzanou a Lucií. Sedí u nich, baví se, Radek dělá sám. Kamil (vrací se): *Totíž, já to znám trochu jinak. Radek nevydržel, přišel si poslechnout, ale rychle se vrátil. (Jde patrně o vtípy).*

Teď si Kamil vypráví vtípy s Lucií (Něco o cikánech)

Radek se s Kamilem dohaduje. *Technologické inovace ohýbání kloubů androida v případě letu. Ale tahají se trochu, kdo co má udělat, Kamil chce trochu uzurpnout, Radek se brání: A co mám dělat?! A co mám dělat?! To tu mám sedět?!?*

Zvoní. Kamil jde k tabuli zapisovat. U něj Radek. Milena se mu do toho plete. *Maže mu tam něco, jde o šatnu.*

KAMIL A FRAJEŘI:

Markéta: *A kluci?*

Kamil: *No, třeba Karel a Milan.*

Markéta: *A ještě k sobě někoho přibíraj?*

Kamil: *No, ještě Lea.*

Markéta: *A jak se to pozná, že je někdo jinej.*

Kamil: *No, že je třeba takovej bojovnej a nevidí vůbec ... a má pořád poznámky a tak.*

KAMIL A SKAUTI:

Markéta: *A další jste vy tři jakoby... a ještě tam zbejvaj kluci.*

Kamil: *No a ještě Bořivoj, Svatopluk... a ... to je tak všechno.*

Kamil a Bořivoj nesli čtvrtky, Bořivojovi to spadlo.

Kamil ho instruoval stylem: *Ech! "ty seš taky slaběj ty!"*

KAMIL A HOLKY:

Markéta: *A proč si myslíš, že se to jako takhle dělí? Jaký jsou ještě kluci..?*

Kamil: *No protože holky s klukama nechťej kamarádit.*

Markéta: *A kluci s holkama chťej?*

Kamil: *No... spíš jo.*

Markéta: *S jakějma holkama bys kamarádil ve třídě?*

Kamil: *No, ... já asi ne.*

I zde se ukazuje, že rozdělení, které tu navrhuji není pouze má svévole. Tak vidí Kamil svoji skupinu.

Rovněž na půdě Hygieniků vznikají formální uskupení.

Bořivoj mluví o Hygienicích jako o těch co tak.. *mají rádi vtípy*. Vtípy jsou patrně dost důležitým znakem a dost důležitým taky asi "majetkem". Vrací se tu téma "askeze" a "touhy" z mé předešlé práce. Jde o to mít vtíp, říct vtíp anebo neříct, poslouchat anebo vydržet neposlouchat. (Dál se k tomu dostanu u Svatopluka a skautů.)

Tady jsou vidět určité náznaky toho, na co upozorňoval Karel - "manipulační apetit", který možná Kamila pronásleduje.

Vymezení Frajerů.

Zřejmě na jedné straně odpor k siláctví a tedy frajerství a na druhé straně odpor ke špindířství, zejména v jeho podobě školního neúspěchu. (Viz dále)

Vymezení Skautů.

Toto není úplně typická scéna, ale Kamil a Bořivoj jsou si docela blízcí - ani jeden z nich není ten, co by *lital venku*, oba mají docela "dětské" zábavy. Podobně jako Svatopluk se dává často dohromady s Frajery, tak Hygienikům je bližší Bořivoj. (Viz dále u Skautů.)

Kamil se stydí - možná je v tom odezva toho, že on je pro holky malý kluk. Ačkoli on by rád, aby jej braly na vědomí

Kamil "odpráskává" (jako pistoli) holky. Ty na něj pokřikují (trochu protivně): "A nám to asi vadí, haha."- úplně mu tu hru kazí. On přitom setrvává. "A Sylvu vodprásknu a Lucku vodprásknu..." Holky reagují stejně: "A nám to asi vadí, haha."

Karolína dokazovala Kamilovi, že jí měl ve 2. a 3. třídě rád, že jí dal pusu. Pak se Karolína zeptala, koho má rád teď. Kamil: Nikoho.

Kamil zvedá papír, kterej Tereza a Zuzana položily přes Lucii. Zuzana: Kamile!! Kamile nevotravuj!!

- ovšem způsob, kterým to dělá holkám už asi nevyhovuje.
/Reakce na "zábavu malého kluka"?

Karolína ho trápí. Kamil se stydí.
Možná všechny tyto Kamilovy akce jsou vlastně erotickými pokusy... ale prováděné poněkud "nevhodně".

3. Čestmír

KAMARÁDI

Markéta: Jo... A do nějakých kroužků chodíš, nebo...
Čestmír: To nechodím.

Markéta: A s kamarádama ven, nebo tak...

Čestmír: V tomhle vedru zůstávám doma.

Čestmír: A jinak ne.. Kdyby aspoň bylo zataženo a nebylo takový vedro, tak bych chodil ven.

Markéta: A s kým chodíš takhle ven?

Čestmír: S mým kamarádem Radkem.

Markéta: A co děláte?

Čestmír: No, jezdili jsme na kole, jenže mě se přetrh řetěz, takže...

Čestmír nemá žádné zvláštní kamarády "Venku". Taky má k lítání venku dosti rezervovaný poměr. Jak je vedro, tak pardon.
Hned tady se nám ukazuje jeden z jeho typických rysů: Jak se mu někam nechce, tak tam prostě nejde. Až se počasí změní tak snad...

Kamarád mimo školu je spolužák Radek. (Jehož cyklistika a lítání venku spojuje hygieniky Kamila a Čestmíra mezi sebou.)

MÓDA A HRÝ

Čestmír: Mám. Robina Hooda, dívám se Star Trek - vesmírná loď Voyager, potom jsem se díval na Nová Sindibádova dobrodružství. A pak... se nedívám na nic, po tom, po Voyagerovi.

Markéta: Podle čeho si to vybíráš, na co se koukáš.

Čestmír: Podle toho, jak je to akční a prostě... já mám docela rád zbraně. ... Na toho Voyagera se dívám například, protože tam mají třeba plutónový torpéda a fežry. ...Voyager, to je ta kosmická loď, která se ztratila z alfa kvadrantu, jako, že Země se pohybuje v alfa kvadrantu a voni se ztratili do delta kvadrantu... sem vo tom napsal povídku do školy.

A máš nějakýho oblíbeného hrdinu v tom seriále?

Čestmír: Ve Voyageru Toma Prejse

Markéta: A co se ti na něm líbí?

Čestmír: No... že překonal rychlost deset... v tom, jako, že to tam je jako nekonečná rychlost. Že může být ve všech místech vesmíru v tutéž dobu.

Ne že by hygienici neměli rádi dobrodružství, nebo akční filmy. Rozdíl mezi hygieniky a frajery je v tom, jak a jestli jedou nebo nejedou v popkultuře - jménech a slávě slavných lidí. Taky v poměru třeba k těm zbraním. Karel obdivuje sílu a na detaily nehledá, kdežto Čestmír se soustředí na technické detaily. Zná jména těchto hloupostí podobně jako kluci jména skupin v Bravu.

V dřevních dobách scifi literatury se vyznávala právě tato staromódní poetika pohledu na technické detaily.

Zase ty detaily. Nikoli morální, nemorální nebo silový hrdina, nýbrž technický údaj, technologická převaha je to, co Čestmírba vzrušuje.

Markéta: Jo a ještě... posloucháš nějakou hudbu, máš nějakou oblíbenou hudbu?

Čestmír: Já poslouchám jenom hudbu z těch seriálů.

Nejvíc se mi líbí z toho seriálu, z toho Voyageru...

Opět technická hudba.

Jak to bylo, nebo je, u Čestmíra s módními hrami se mi nepodařilo zjistit.

IDEOLOGIE VYNÁLEZECTVÍ

Markéta: A máš nějakýho oblíbenýho hrdinu z těch knížek?

Čestmír: Z Tajuplnýho ostrova (vynálezce)

Markéta: A co se ti na něm líbí?

Čestmír: Protože všechno vynalezl, já jsem už udělal podle něho takovou tu malou baterku.... A von uměl udělat tvaroh, sýr, máslo a chleba. No. Sýr je z tvarohu, stačí dát tvaroh do kelímku a vysušit na slunci a pak... nahřát. A je sýr hotovej.

Markéta: Užs to zkoušel?

Čestmír: Sýr ještě ne. Ale bochník jsem zkusil udělat. Do takový tý malý palety na vajíčka jsem udělal takovej malinkej chlebovej bochánek.

Markéta: A povedlo se ti to?

Čestmír: Povedlo.

Markéta: A Tos dělal doma?

Čestmír: Doma. To jsem dal topení na maximum a dal jsem to na to. To mi byly ale ještě čtyři roky. (úsměv)

Markéta: A... Co ty by sis přál dělat? V životě.

Čestmír: Nějakýho toho profesora, nebo vynálezce.

Markéta: A co bys chtěl učit, když by si byl profesor?

Čestmír: No tak já bych chtěl učit geologii, nebo podle toho, co bych dělal.

OSUD GÉNIA

Markéta: Takže ty chceš bejt vynálezcem... teda, to musíš bejt hodně chytrej. Ve škole nejsou žádný problémy?

Čestmír: Mě říkaj dutohlav, jenže mě to vůbec nezajímá

Čestmír: No když já třeba... řeknu něco blbě a oni říkaj...že si myslej jakej jsem pitomec. Ježe mě to vůbec nezajímá.

Markéta: A co ty si myslíš? Ty jseš v pohodě?

Čestmír: No, já jsem v pohodě. U mě jsou třeba věci na který nikdo nepřide, že by ho to nikdy nenapadlo. Oni mi spíš záviděj.

Čestmír: Taky máme na to strašně blbou učebnici. Teda pro mě.

Markéta: Proč pro tebe?

Čestmír: No jiným se ta učebnice líbí, ale mě se teda nelíbí.. Že tam není úplně přesně to, který třeba vim normálně.

Markéta: No počkej, co třeba víš jako normálně, nebo jak?

Čestmír: No že tam nejsou stejný letopočty, jako já znám... Třeba tam bylo 920-1000 zemřel Svatý Václav a já jsem celou, od první třídy věděl, že 928, tak já jsem si to pořád pletl. A dostával jsem dvojky.

Markéta: A jaktože od první třídy, tys už to někde čet? Čestmír: Hm, já jsem to čet. V knížce jednou... Věda a technika.

SPORT

Markéta: Děláš nějaký sporty, nebo takhle něco?

Čestmír: Sporty jako závodně ne, jenom se třeba vsázíme s klukama, kdo dál kamenem, nebo takhle.

Čestmír: ...protože my pak chodíme na tenis.

Markéta: Jo, tak ty chodíš na tenis, no tak přeci jenom děláš nějaký sport.

Čestmír: No, tenis, ten mě ale moc nebaví. Máme tam sice dobrýho učitele, jenže neučíme se tam nic novýho.

RODIČE

Markéta: Nemaj nějaký přání, jako že by si třeba představovali..

Čestmír se považuje za vynálezce učně. Kvůli dalšímu je třeba si všimnout, že jeho "vynálezectví" je dost propracované a "zakoušené". Je zakotvené jednak v obdivu k technické popkultuře (scifi), jednak ve vlastních aktivitách. Dále je důležitá docela jasná představa vědní disciplíny, kterou by se v budoucnu chtěl zaobírat. I jinde udává, že jej baví geologie. A dále představa profesora, jež posouvá fantastické rozměry postavy vynálezce blíže k realitě.

Posmívání za MIMOŇSTVÍ (U někoho se to objevuje - u Dominiky, že Čestmír je úplně šílenej.

Ten kontrast touhy po vynálezectví a pověsti dutohlava - možná to právě není kontrast, spíš to image vědce je podpořeno zrovna tímhle - vědci jsou přece takový šílení mimoni.

Narcistická výlučnost génia, jenž je obětí závidisti, která je na něj upřena, závidí a pomlouvá. Je obrácená proti třídě jako celku. Takový pichlavý poměr, který třeba Milan vůbec nemá. To tak ladí s tím chozením ven jenom když je dobré počasí, tento "shovívavý" pohled kolem sebe. Ve třídě je Čestmír trochu solitér, ale není opovrhován, spíš jenom trochu posmíván, protože občas je skutečně mimo.

Čestmír je rozhodně největší třídní urputník - Zase sám proti všem, včetně tvůrců učebnic, se svojí nevídanou genialitou. Ideologie: Jsem trestán za to, že jsem příliš dobrý.

Čestmír je obdoba nebo možná kolega Milana z tenisu, ale narozdíl od něho nemá tenis (jako box - viz dále) rád a neztotožňuje se s ním. Nepovažuje se za tenistu.

Rovněž se tedy nepovažuje za sportovce, ačkoli fakticky je větší "sportovní profesionál", než jako sportovec se vidící Radek.

Tady vidíme konflikt dvou

Čestmír: Jenom, že táta chce, abych uměl tak boxovat, až vyrostu, jako on.
Von je boxer.

Markéta: Je boxer, ještě ke všemu.

Čestmír: No, vysloužilej.

Markéta: Nemaj nějaký přání, jako že by si třeba představovali..

Čestmír: Jenom, že táta chce, abych uměl tak boxovat, až vyrostu, jako on.
Von je boxer.

Markéta: Je boxer, ještě ke všemu.

Čestmír: No, vysloužilej.

Markéta: Aha... Takže ty se stýkáš s takovejhlema lidma, boxerskejma, občas?

Čestmír: Občas, moc ne.

Markéta: Jak ty to s tím boxováním umíš?

Čestmír: Já neboxuju.

Markéta: Nezajímá tě box?

Čestmír: Nezajímá... Ještě k tomu to, mamka je spokojená s tím, že si hraju s tím legem, že mě nezajímá třeba, že jsem se nedal do nějakýho gangu nebo tak.

Markéta: Ty se bojíš, že bys mohl bejt v gangu?

Čestmír: Já, i kdyby mě někdo zval, třeba za marihuanu nebo to, tak já bych tam nešel.

Čestmír: No táta.. když je venku třeba 18 stupňů, mamka mi chce dát kalhoty, jenže táta mi chce abych si vzal trenýrky a triko.

Markéta: A co ty, s čím ty spíš souhlasíš?

Čestmír: S mamkou. Protože mi je takhle zima

KOMPLEX LEGO

Mluvím tu o "komplexu" protože "lego" je Čestmírova vášeň, která prochází napříč všemi jeho zábavami i povinnostmi a tento komplex u Čestmíra vytváří nejpropracovanější ekonomickou strukturu, jakou bylo možné mezi kluky najít.

VÁŠEŇ:

Čestmír: když potom přídem, tak si doma hraju... s legem. To je moje nejoblíbenější hračka.

Čestmír: No. Já mám vedlejší, skoro všechny. Střední mám jenom dvě. Od ufonů a od pirátů No od ufonů je to obří vesmírný křižník, takový jako elektrický to je, má to optický vlákna, takže to ve tmě svítí. A u těch pirátů to je pirátská bitevní loď. Já mám vojenskou galeonu Santa Cruz.

Markéta: A reklamy sleduješ v té televizi, jak tam jsou?

Čestmír: No já je sleduju, protože tam bejvají reklamy na to lego. Protože tam jsou třeba jako živí, to se mi strašně líbí. Čestmír: Třeba u těch dobrodruhů, tam najednou se jako takový třeba černý doktor, to se to se mi docela líbí. Ty mumie tam a tohle... Ono toho lega je... kdyby se to počítalo, tak u nás jich je asi dvacet jenom, ale na celý zeměkouli je asi 300 druhů lega.

ideologií. Na jedné straně je "otužilá" sportovní ideologie otce, bojovná, s atmosférou nebezpečí a naproti tomu je ideologie mámina - ideologie spořádaného života. Čestmír směřuje pryč od Boxu, který se mu nějakou zkratkou spojuje s fantasmatickými gangy směrem k hraní si s legem, vynálezům k pólu vděčné maminky. Boxování se trochu slévá s frajerstvím, ke kterému má Čestmír odpor (viz dále). Čestmír je tedy "mámin" kluk.

Hned od začátku rozhovoru začíná svoje vyznání k legu. Všimněme si té až manické orientace, kterou v legu má. Zná výrobce, typy, sleduje na to reklamy, čte si časopisy pode toho, jestli se v nich píše o legu, zda jsou v nich legosoutěže (soutěže o další stavebnice). Zná ceny jednotlivých sestav.

KAPESNÉ:

Markéta: Jo. A jak na to ušetřil? Jenom z prodejů, nebodostáváš od vašich nějaký...

Čestmír: Dostávám kapesný deset korun a za známky.

Markéta: Deset korun na tejdén, nebo...

Čestmír: Na tejdén. Vždycky v neděli dostávám. Za jedničku mám osm korun, za dvojku čtyři, za trojku nic, za čtyřku vracím čtyři koruny, za pětku vracím našim (... asi 8)

Markéta: A musels vracet?

Čestmír: Nikdy ještě.

Souvislost mezi známkami, chováním, obchodem a šetřením. Prospěch jako práce. A taky nezlobení jako práce. Jasně rozpracované a pověšené na Čestmírovo přání lega a rozpracovanou slast z lega. Čestmír dostává kapesné typu

Markéta: Tak to je dobrý. A.. to vždycky když s žákovskou přijdeš, tak něco dostaneš?
Čestmír: Hm. Bud' dostanu miň nebo víc. Anebo nic, když to mám nerozhodně. Když mám třeba poznámku a jedničku, poznámka se počítá jako pětka, pochvala jako jednička. Takže nedostávám nic.

"Plat" a jeho myšlení s tím pracuje, jako by to plat skutečně byl.

OBCHOD:

Markéta: ...takhle sbíráš, teda ty lega a takhle abys toho měl...
Čestmír: Hm. Co nejvíc. A někdy to co mě už nezajímá to prodám, abych si mohl koupit to, co mě zrovna začalo zajímat.
Markéta: Komu to pak prodáváš?
Čestmír: Tady kamarádům ve třídě.
Markéta: Koupěj to?
Čestmír: Většinou jo.
Markéta: A kdo třeba?
Čestmír: No, Svatopluk, Radek si ode mě koupil, Ivan.
Markéta: A za kolik se to tak prodává?
Čestmír: Tak třeba draka jsem prodal za pět korun... takový ty malý zbraně jsem prodal za padesát halířů a nebo ty větší za korunu, anebo ty jako třeba sbiječku a tohle, to prodávám za korunu.
Markéta: A jak drahý se to tak kupuje, zase, když něco kupuješ, kolik to tak stojí?
Čestmír: Tak to, co jsem koupil od aquazone, to nejlevnější, co se mi tak líbilo od těch 366 korun.
Markéta: Jo, takhle na to ušetříš téma prodějema...
Čestmír: No to byla taky obrovská krabice.

Jak to všechno zná a chce a zároveň se zbavuje toho, co už nechce a to ale neničí, nýbrž zase proměňuje na příslib další slasti (peníze). Recyklace přání, prospěchu atd.
Má to ze všech nejpropracovanější. OBCHODNÍK. To všechno svědčí o vypracovanosti vynálezce - konstruktérského zájmu a patrném vlivu na ostatní vynálezcké kluky, zejm. na Ivana.
ŠETŘENÍ - i když ostatní kluci mluví o šetření, jenom u Čestmíra. to má tak zásadní obsah a zpracování v celé ekonomice získávání slasti pomocí ekonomiky kapesného, výdělků za známky a výdělků z prodeje. To všechno je provázáno se školou pomocí výdělečného kapesného a odměn v podobě darů, které jistě ovlivňuje, jak mu to ve škole jde. Při tom všem je jistě MÁMINOU ideologií. /lego s. box, vědectví vs. frajerství/
(Tady mě napadá, že odpor hygieniků k frajerství má vždycky svoje individuální motivy, které nejsou společnou ideologií a hygieny se netýkají).

A nemá to troškařské rozměry.

SOUROZENCI

Čestmír: Aquanauty sbírá můj bráška.
Markéta: Takže vy máte spolu společný zájmy..
Čestmír: My spolu bojujeme.

Čestmír má mladšího bratra, se kterým sdílí svou vášeň v legu. Díky němu Čestmírovo lego ještě více ožívá.

HYGIENICI SOBĚ:

Vtip: Radek k Čestmírovi: My nebudeme platit daleko víc, my budem platit blízko víc.

Hygienici jsou vtipálci - na takovéto vtipy.

Svatopluk: Máme bejt na místě (na Čestmíra a kluky vzadu)

Kamil: Máme bejt na místě. Čestmíre!!

Čestmír: Ě.

Kamil pak jde do lavice k Čestmírovi a přetáhne ho od rozhovoru s Radkem na sedačce na jeho místo. Za chvíli Radek: Službo, zapisujte!! (Ale kvůli komu? Možná kvůli Kamilovi, který odběhl na chodbu.)

Využívání instrukcí ke svévolnému násilí: Možná jsem tu svědky žárlivé scény mezi Hygieniky, kdy Kamil žárlí na Čestmíra. Radek si to nechce nechat líbit. (Možná opět Kamilovy manipulační spády?) Každopádně je pozoruhodné, jak se pro dosažení čistě soukromých cílů vesele používá beranidlo učitelčinyh instrukcí - to považují pro hygieniky za typické.

Kamil tleská. Holky se otáčejí. Kamil: tleská - Drnovec má čítanku! Holky: Já to je nějaký štěstí!!!

Školní legrace - Kamil si z Čestmíra rád utahuje - z toho bych uhadoval takéna mírnou žárlivost.

Čestmír přichází s alternativním příslovím: (Na vyjmenované slovo MYSL) Já., ale je trochu sprostý.
Učitelka: Tak si ho nech pro sebe...

Čestmír se okamžitě otočí ke všem klukům, kteří ho obklopují, ti nastražují uši, velice zaujatí, Čestmír: Myslet - hovno vědět.

Tato příhoda svérázně ilustruje Čestmírovu urputnost a specifický názor na školní osnovy. Pěkně s ní ladí Bořivojův popis: Čestmír... no tak ten se směje furt.

ČESTMÍR A FRAJEŘI:

Čestmír: No, to ne. A Karel, že ten se pořád chce s někým prát a tohle...

Silácký frajeřením Čestmír

On si dovoluje na mladší jenom protože je silnější a chodí na džudo.
Markéta: A von to? I na mladší si dovoluje z nižších tříd?
Čestmír: No to ne, jenom na čtvrtáky, třeba na ty slabší si dovoluje.
Markéta: Zdá se ti, že se silnějšíma se nepere.
Čestmír: Kdyby byl někdo silnější, tak se sním nepere. A někdi si dá z. áčka souboj, kdo je silnější...Jo, oni se perou, prostě se hází na zem jako v džudu... já jsem se ale do toho nikdy nezapojil.
Markéta: Nebaví tě to?
Čestmír: Nebaví, vůbec.

pohrdá. Ačkoli by mohl, nevytahuje boxerský vzor, ale pohrdá siláctvím. Opět se tu ozývá "mámina ideologie" versus rvačky.

ČESTMÍR A SKAUTI:

Čestmír: Se Svatoplukem se bavím...

Z těchto i jiných citací je celkem zřejmé, že oba skauti s Čestmírem docela komunikují.

Kluci Radek, Čestmír a Svatopluk se vzadu přetlačují v lavici.
Čestmír, Kamil, Bořivoj u stolu společně se baví. Čestmír: Kamile, nevadí, že jsem ukázal tvůj portrét? Bez odpovědi, Všichni dělají klidně dál, co dělali předtím.

ČESTMÍR A HOLKY:

Markéta: A to je kdo třeba, s kým se vůbec nekamarádíš?
Čestmír: Hlavně s holkama.
Markéta: S kterejma?
Čestmír: Z naší třídy, se všema protože třeba... nakreslí mě třeba s trávou na hlavě, že se menují Drnovec... Sebe nakreslily jak nejlíp mohly, ale kluky zohavily.

Čestmírbovi se holky posmívají protože jim může připadat s tím svým vynálezectvím a samorostlostí jako divný brouk a s tím svým legem jako dítě. Dospělost by se pak mohla právě poměřovat podle toho frajerství, orientace a zapojení do Bravo - popkultury, tak nějak shora, od módy.

...
Čestmír: S Leonou Chuchvalskou a s Jarmilou, s těma se zásadně nebavím, protože Jarmila mi namalovala ty drny.

RÉSUMÉ HYGIENICI:

Hygienici, to jsou "sportovec na zdravém vzduchu" Radek, "klavírista a spisovatel" Kamil a "vynálezce a konstruktér" Čestmír. Radek a Kamil jsou jedináci, Čestmír nikoli. Ohledně "kamaráda za školou" jsou všichni Domestici. Módních her se účastní s omezeními a patrně nejsou jejich hlavními tahouny. Společným pojítkem jim je ideologie "Jarmila", v níž hraje roli, kdo co zná a jak úspěšný ve škole je, u dvou formulovaná jako ABC/vynálezecká ideologie, u jednoho jako LŠU ideologie.

Pro vzájemnou komunikaci je nezbytná *slušnost*, tak jako provokace mezi Frajery. Přípustné je ovšem nějaké to zertování, ale nikoli příliš na tělo. Výslovně se deklaruje odpor k siláctví, předvádění se a posmívání se. Vzhledem k ostatním klukům se chovají na podkladě ideologie slušnosti a dobrého prospěchu. Výrazem pro jejich komunikaci s holkama budiž *ignorance*.

Dva z Hygieniků dostávají kapesné typu Plat (za známky), třetí typu Almužna (resp. plat za ochotu). U dvou je to spojeno s dosti rozpracovanými vášněmi. Heslem pro ně může být "kamarádství za (nebo skrze) jedničky".

SKAUTI

Třetí skupinou, respektive dvojicí, jsou Skauti. To, že se jedná o dvojici, mnohé zjednodušuje. V jistém smyslu slova se jedná o přechod mezi Frajery a Hygieniky. Ale spíš jde opět o samostatný ostrůvek, který se od obou odlišuje. Název jsem určil takto, protože oba jsou mj. také skauty, což mezi nimi tvoří dosti velké pouto.

1. Svatopluk

KAMARÁDI:

Svatopluk: V pondělí chodím s Bořivojem ven, v úterý mám odpoledku, ve středu chodím na skauty, ve čtvrtek na kreslení a v pátek mám volno. A většinou jedem k babičce.

Markéta: A co takhle děláte?

Svatopluk: V pondělí deme na Škoch tam máme ty bungry. No, tam běháme, nebo si čteme, nebo to...

Svatopluk je zaměřen dovnitř třídy k Bořivojovi. To, co by Radek považoval hrdě za *sport*, oni tak vážně neberou. Typické je pro ně "nebrat to zas tolik vážně". Skauti mají asi největší nadhled ze všech a také nejméně "nepřátel". *Kamarádi* se s nimi skoro každý a i oni se *kamarádi* téměř s každým. Další citace o spojení těch dvou je možné nalézt v úvodním oddíle "návrhy ke kamarádění".

MÓDA A HRY

Markéta: Jo. A takhle na televizi se koukáš? Co tě baví?

Svatopluk: No, Mc Gyver.

Markéta: Mc Gyver. Ten hrdina hlavní a co se ti na něm líbí?

Svatopluk: No vždycky se z každý věci, pasti se dotane na poslední chvíli a vždycky si dokáže poradit.

Svatopluk zná jméno svého oblíbeného pořadu - není sám, komu se tento hrdina líbí, ale pro "Skauta" mi připadá zvlášť vhodný. Hrdina v sobě slučuje dobrodružství, vynálezectví, fair play a obecné dobro.

Markéta: A knížky, jaký ještě tak čtete?

Svatopluk: Já teď čtu Robinsona Crusoe...

Markéta: Baví tě to?

Svatopluk: Hm.

Markéta: A která tě třeba bavila?

Svatopluk: Vod Julese Verna mě bavěj.

Markéta: A Kterej hrdina se ti tam líbí nejvíc?

Svatopluk: Asi kapitán Nemo.

Svatopluk je dobrodruh - staromódního střihu.

Markéta: A jaký skupiny se ti líběj?

Svatopluk: Olympik, Elán a potom...

Svatopluk: ...poslouchám takový ty americký, ty indiánský...

Markéta: Jaký americký?

Svatopluk: No já nevím, třeba Škorpiouns.

Markéta: Co se ti třeba líbí na tom Olympiku?

Svatopluk: Ty písničky.

Markéta: Co?

Svatopluk: Že jsou takový srandovní. ... Se mi ještě líbí metal, Pumpa..

Komicky celý profil "Skauta co má blíž k Frajerům" doplňuje tato hudební orientace v celé třídě naprosto netypická. S trochou přehánějí licence se dá říci, že Svatopluk je rocker! I když se to těžko snáší s přízviskem Skaut, které jsem pro něj zvolil, ačkoli lze vlastně nalézt kompromis, který Svatopluka možná vystihne lépe a nejenom hudebně: Svatopluk jako "**lesní metalista**".

ABC IDEOLOGIE:

Markéta: Co čtete?

Svatopluk: Oblíbený časopisy..

Markéta: Jaký třeba?

Svatopluk: Bořivoj tam má náky takový třeba abička...

Markéta: To odebíráte nebo?

Svatopluk: Ne, to si kupujeme každéj sám.

I u skautů narážíme na "ABC ideologii", nebo jinak "ABC styl". Je to něco, co se výrazně liší od "Bravo stylu". Není to nic formalizovaného, ustanoveného. Ale je to souvislost "poznávacích zájmů", vynálezectví, konstruktérství, modelářství, technického fanouškovství, která je společná všem (s drobnou "deviací" do LŠU ideologie u Kamila) Hygienikům i Skautům.

RODIČE A SOUROZENCI:

Svatoplukovi rodiče příliš výrazně v rozhovoru nevystupují. S několika náznaků se dá usuzovat, že je to spíš "tátův kluk" - po něm dědí Svatopluk dobrodružné knihy a možná i dobrodružné představy. Ani jeden z jeho rodičů patrně není příliš ambiciózní a do Svatopluka žádnou zřetelnou ideologii nepromítá (nepočítáme-li v to možná otcovo dobrodružství). Jeho

otec je klempíř a matka pracuje v kantýně v nemocnici.

Není jedináčkem - má mladší sestru.

KAPESNÉ

Svatopluk: No já sem to, dostávám kapesný.

Markéta: Kolik asi?

Svatopluk: Tejdně padesát korun.

Markéta: Tak to docela dě, s tím se dá vydržet, ne?

To si koupíš jeden časák a co je zbytek?

Svatopluk: Třeba nějaké skaut., si něco koupim k svačině, nebo...

Kapesné typu Důchod. Žádnou zvláštní vášeň

Svatopluk nevyhlašuje a utrácí za to, co ho zrovna

napadne. O šetření nemluví.

SKAUTI SOBĚ

Skauti jsou vlastně dva kamarádi, kteří nepatří ani k Hygienikům ani ke Frajerům. Svatopluk považuje Bořivoje za svého *kamaráda* a je jinými jako jeho *kamarád* také uváděn. Sám s ním tráví pondělky, kamarádí se s ním ve třídě a chodí s ním do *skauta*. Svatopluk přišel do třídy později a Bořivoj ho *podržel* a *dokáže pomoci*. Jeho poměr k Bořivojovi má tedy rozměr jak "praktické zábavy", tak i určité "morálky".

SVATOPLUK A FRAJEŘI:

Na řadě míst se už objevilo, že Svatopluk má k Frajerům docela blízko. Jednak s Leem a Milanem měli *partu*, a samozřejmě neustále spolu tak nějak *kamarádí*. Trochu vyvádění a riskování není dobrodruhovi Svatoplukovi vzdálené. Rovněž i účast v módních hrách. Jeho zvláštní kombinování Skautství s jeho dobrodružno/ABC/přírodní ideologií s ideologií Frajerství/risku/modernosti lze popsat právě jako onen "lesní metal".

SVATOPLUK A HYGIENICI:

Pro Skauty je typické, že mohou do obou "táborů" - respektive ani jeden z táborů je nepovažuje za protikladné nebo cizí. Tak je možné zrovna tak, aby se Svatopluk pohyboval i na půdě vyhrazené Hygienikům, právě díky částečnému vyznavačství ABC ideologie.

2. Bořivoj

KAMARÁDI /SKAUTI SOBĚ:

Bořivoj: No tak v pondělí du s kamarádem ven, v úterý, no to du rovnou domu, ve středu mam kroužek.. takový jako, něco jako skauti, pak ve čtvrtek, to mam kreslení nepovinný a v pátek většinou odjždíme na chalupu.

Markéta: Jo a s jakým kamarádem chodíš ven?

Bořivoj: Se Svatoplukem.

Markéta: Jo, a co takhle děláte?

Bořivoj: No tak chodíme na Žižkov, tam různě běháme...

Markéta: Co se ti třeba na něm líbí?

Bořivoj: No jako že třeba má v pondělí volno a že můžem jako jít ven...

Markéta: A nikdo jinej nemá volno?

Bořivoj: V pondělí skoro nikdo... No pak to, že chodí taky na ty kroužky jako já...

A jaks poznal třeba že Svatopluk je dobrej?

Bořivoj: No že když třeba přijde nějaký vtíp, tak Svát'a ho vybalí před celou třídou.

Bořivoj je téměř jako zrcadlový obraz Svatopluka. V obecné škále kamarádů ve škole nebo mimo ni se zařazuje na ten konec zaměřený přímo do třídy. Ale není to tak jako u Kamila fixace na institucionálně ustanovenou skupinu, ale na jednotlivce. Proto je Bořivoj sice "domesticus", ale personální.

Jeho pojetí kamarádění je "Frajerství bez frajeření" - nejde tu snad o nějaké zvláštní morální pozuzování, důraz je kladen právě na ten "proud komunikace".

Toto by mohl být odkaz na již zmíněnou vtípákovskou soutěž (nechci ti říct vtíp - chci tě poslouchat; nechci ti říct vtíp - nechci tě poslouchat),

jež je Bořivojovi protivná a kterou Svatopluk tak sympaticky ignoruje.

MÓDA A HRY

Markéta: A hudbu nějakou posloucháš?

Bořivoj: Ani ne.

Markéta: Hrál jsi pogy?

Bořivoj: Eem.

Markéta: Ne?

Bořivoj: Ne, vůbec.

Markéta: Ani s' je neměl?

Bořivoj: Ne. Vobčas jako sem našel někde vyhozenej, tak jsem si ho vzal, ale nikdy sem to nehrál.

Markéta: A nevadilo ti to nějak?

Bořivoj: Ne, vůbec. Jako akorát jsem kdyžtak koukal, ale nevadilo mi to vůbec.

Markéta: A tamagučí s měl?

Bořivoj: Ne.

Markéta: A chtěl bys to mít?

Bořivoj: Ani ne.

Markéta: takže vo tyhle ty módní věci...

Bořivoj: Takhlen vo ty mechanický a tohlecto, to ne

Markéta: Někdy se sbíraj taky takový ty kartičky...

Bořivoj: Ty s těma hokejistama ani fotbalistama mě taky nebaví.

Bořivoj: No, takový to Světem zvířat kdyžtak, nebo ted'ka vobebírám to Slůně... No ted'ka jsem si zrovna koupil takovej Medvídek Pú se to menuje, takovej časopis...

Markéta: Díváš se na nějaký pořady v televizi, pravidelně?

Bořivoj: No, pravidelně ne. No na některý trošku pravidelně, no ale ted'ka už ne, protože voni už to přestali dávat..

Markéta: Co přestali dávat?

Bořivoj: No, v kuřátkách dávali normálně létající medvídci, na to jsem se vždycky koukal v pondělí.

Markéta: A z knížek?

Bořivoj: Z knížek no, Medvíka Pú!!

Markéta: Toho máš rád? A co se ti na něm líbí?

Bořivoj: No, že je takovej přihlouplej trošku.

Markéta: Tak to je sympatický?

Bořivoj: Hm.

SPORT:

Markéta: A sporty nějaký děláš?

Bořivoj: Eem.

Bořivoj se rozhodně sportovcem necítí, přestože se *skautem* musí trávit venku spoustu času. Není to sportovec, jak říkal Radek. Na rozdíl od něj ale Bořivoj lítání venku za sport nepovažuje. Takže v tom sportovectví je mezi nimi rozdíl spíš ideologický.

ABC IDEOLOGIE - ZVÍŘATA:

Markéta: A jaký knížky třeba, jakous třeba ted'kon čet?

Bořivoj: Takovou vo přírodě. Vo přírodovědě.

Amatérský přírodovědec se to menuje.

Markéta: A kterej časopis máš nejradši?

Bořivoj: No dřív bylo to Slůně, ale ted' jsem si oblíbil Medvídka Pú.

Markéta: A co je na tom pěknýho?

Bořivoj: No mě se tam líbí, že vždycky sou tam tři zvířata. A ted'ka tam zrovna bylo moje nejvoblíbenější

Bořivoj je "téměř přírodovědec". Rozhodně se ve zvířatech vyzná, ačkoli nevím, do jaké míry je přítom veden touhou "vědět" nebo "zamilovaně prohlížet". Možná ovšem všichni přírodovědci jsou takoví, že si nejdřív zamilovaně prohlíželi jak "*Je to malý a má to hezkou hlavičku*" a teprve posléze se to rozhodli poznávat bez ohledu na to jak je to malé a má to hezkou hlavičku.

Bořivojova záliba ve zvířatech téměř dosahuje rozměrů Čestmírovy vášně v legu. Rovněž se zde

Žádná hudba. Asi není zrovna žádná zvířecí skupina (viz dále). Hudba v L. životě nehraje žádnou úlohu.

O určitém nadhledu (o kterém nemluví jen z těchto důvodů) svědčí i to, že si Bořivoj nepouští do života žádnou z módních her. Ndetvrdí, že by je nějak "nenáviděl" - jeho pozice je spíš "vnější", pozorovatelská. Podobné je to i s jinými věcmi a i s jeho celkovým postavením ve třídě. Akceptuje skoro všechny a je akceptován skoro všemi - a zároveň si udržuje dostatečný nadhled, takže se nakonec ukazuje jako nejlepší pozorovatel života ve třídě, s nejpropracovanější teorií o sestavě klukovských skupin.

U Bořivoje se opravdu nedá mluvit o žádné Bravo módě. Všechny jeho mediální importy se dají shrnout pod titul "roztomilé zvířátko". Na rozdíl od Svatopluka - lesního metalisty, který má blíž k Frajerům se Bořivoj jakožto "přírodovědec dětina" blíží k ABC ideologii Hygieniků.

kuna skalní.

Markéta: *A nějaký přání, co bys chtěl vlastnit, co teď nemáš?*

Bořivoj: *Nejspíš tu kunu.*

Markéta: *A máš přání dělat ještě něco jiného?*

Bořivoj: *No v zoologický něco krmit nebo vo něco se starat takhle.*

jedná o dost detailní znalosti, přehled, záliba pokrývá knihy, časopisy, televizi, doufané dary, osobní budoucnost. Ale vůbec se nedotýká Bořivojova ekonomického života a s tím odpadá i celý ten bohatý komplex ekonomiky slasti - o skutečné vášni se ti tedy mluvit nedá.

RODIČE

Markéta: *A či to byl nápad, chodit do toho skauta?*

Bořivoj: *No tak já sem nejdřív jela na takovej tábor a pak vona maminka zjistila, že to jde chodit i takhle na schůzky, že to bylo vlastně jako vod maminky.*

Bořivoj: *No to von je přírodovědně kroužek, ale je to docela drahý, někde na Florenci...*

Markéta: *A kdo ti to zjišťoval, že je takovejhle kroužek?*

Bořivoj: *Maminka.*

Markéta: *Takže máma ti v tom hodně pomáhá.*

Bořivoj: *No.*

Markéta: *A co táta?*

Bořivoj: *No, táta, s tím spíš chodím na procházky a koukáme kde co lítá.*

Markéta: *A vyzná se v tom, v těch zvířatech?*

Bořivoj: *To ne, von se spíš vyzná v těch kytkách a v těch stromečkách.*

Markéta: *takže je zahradník jo?*

Bořivoj: *No to ne zase, ale takový akorát pěstuje stromky.*

Markéta: *S kým tak nejradši trávíš ten volnej čas? S kým tě to nejvíc baví?*

Bořivoj: *No asi s tatínkem nebo i s babičkou.*

Markéta: *A myslíš, že maj vaši ještě nějaký přání abys něco dělal?*

Bořivoj: *Zatím nevím vo tom.*

Markéta: *Neříkaj ti třeba Moh bys dělat tohle nebo tohle.*

Bořivoj: *To mi zatím neřekli.*

KAPESNÉ:

Markéta: *Dostáváš nějaký kapesný?*

Bořivoj: *Jo, dvacetpět korun za tejdén.*

Markéta: *A to dostáváš pravidelně, nemusíš si to nějak zasluhovat..*

Bořivoj: *No, pravidelně.*

Markéta: *A co tak s nima, šetříš si ty peníze nebo je spíš tak jako utrácíš?*

Bořivoj: *No když se mi něco hodně líbí, tak to třeba utratím, ale spíš si šetřím.*

Markéta: *A na co tak šetříš, máš nějaký přání nebo?*

Bořivoj: *Eem, ani ne. Já šetřím na to, když se mi něco bude líbit.*

Markéta: *A co se ti teďkon tak nějak líbilo?*

Bořivoj: *No, taková krabička Lega, taková mrňavá... jenom panáček a k tomu poklad a k tomu nějaká lopata a něco.*

Markéta: *A ty máš lego velký?*

Bořivoj: *No, hodně, takový tři takhle velký krabice.*

SOUROZENCI:

Bořivoj: *No vyzdobený zrovna ne, ale jednou jsem si tam dělal takový pasti že jsem vzal nit, takhle to tam natáh vod zdi ke zdi... a vždycky když jsem přišel ráno, tak jsem věděl, jestli to je poničený, takový ty pavučiny a když to bylo, tak jsem měl koho seřezat, no.*

Markéta: *Takžes měl proti ségře hlavně.*

Skautská metoda na zvládání sestry. Nemyslím, že by toto předstývovalo nějakou zášť, kterou by k sestře měl měl (a tím nějaké militantní skryté jedináčkovství). Jedná se nejspíš o typický obrázek ze soužití staršího bratra, jenž má

Rodičovský vliv je u Bořivoje vyrovnaný. Jeho skautství a přírodovědu mu utváří matka, s otcem chodí a kouká, kde co lítá. Vyměňuje si s ním vytelefonované telefonní karty, jichž je jeho otec sběratelem. A pomáhá mu v truhlářské dílně (asi se na něho smí dívat) - Bořivojův otec je truhlář.

Není objektem nějakých speciálních rodičovských přání.

Kapesné typu Důchod. Se šetřením a utrácením to má jako třídní mainstream - něco šetří, něco utrácí. Lego tu není rozhodně v pozici, jako u Čestmíra. Je to jenom něco, co se zrovna líbí.

Bořivoj: *No, jako vobrana abych věděl, kdy tam byla a kdy ne. Ale jednou se do toho zamotal tatínek a nemoh to...*
Markéta: *A co dělal?*
Bořivoj: *No, přestříhal to.*

fantazii a mladší sestry, jež touží prozkoumávat jeho věci.

BOŘIVOJ A FRAJEŘI:

Bořivoj: *No tak Karel s Milanem, to jsou takový jako ne že by byli strašný frajeři, ale jako vobčas se předvádět uměj.*

Bořivoj: *Leo... s tím Karel a Milan kamaráděj teda hrozně.*

Markéta: *Jo, a čím myslíš, že to je?*

Bořivoj: *No že von jako hraje s nima rád si s nima zahrabe takový ty hry jako třeba házení s nějakým míčem nebo takhle. Nebo rád vyměňuje ty karty a todlecto.*

Bořivoj: *S Karlem, no, dřív, ale teďka už moc ne. Jako ne že bych s ním nekamarádil vůbec, jako trošku ještě jo, ale teďka jak přišel Čestmír, tak s tím víc.*
Bořivoj: *No protože... von už je takovej jinej, jako dřív byl takovej normální, ale teďka už je takovej frajer spíš.*

Zde vidíme důkaz Bořivojových pozorovacích schopností. Přesně jsou tu vyjmenováni frajeři a ve zkratce také popsány jejich charakteristické zábavy. Bořivojův popis by mohl sloužit klidně jako velmi stručné, a přitom výstižné, shrnutí pro kapitolu Frajeři.

V první třídě byli Karel a Bořivoj dosti výrazná dvojice, seděli spolu, a byli vnímáni, jako že k sobě patří. Pak se ale každý vydal jiným směrem. Ovšem dodnes (jak lze vysledovat v jiných citacích, zejm. v komplementární kapitole o Karlovi) ani jeden nevyklučují nějakou možnou spojitost mezi sebou. Tento pohyb od Karla pryč ovšem ilustruje skutečnost, že Bořivoj se přiblížil spíš skupině Hygieniků - jak i sám dále udává. Skauti se pak mírně rozdělují na frajerům bližšího Svatopluka a Hygienikům bližšího Bořivoje.

BOŘIVOJ A HYGIENICI:

Markéta: *Jo... A tady ve třídě se kamarádíš hlavně s tím Svatoplukem?*

Bořivoj: *Se Svatoplukem hlavně a taky trošku s Kamilem.*

Bořivojovo kamarádění s Kamilem ještě podtrhuje výše řečený rozchod s Karlem (kterého Kamil *dovede občas pěkně naštvat*) a posun směrem k Hygienikům.

BOŘIVOJ A HOLKY:

Karolína: *(ke mě) Pane učiteli, pane učiteli! S takovejma myšima já mám pracovat!*

Bořivoj: *S jakejma myšima, ty vobludo!*

Karolína: *Ty jsi moucha tse tse a ty... Strkají se (působí to jako škádlení i odpor)*

Karolína: *Tak, pane učiteli, mám s nima pracovat?*

Já: *No pracuj s nima.*

Karolína: *Těda! (Ztuhne) Já se jich štítím! Začnou se honit (smích i provokace). Nakonec spolu dělají:*

Karolína, Bořivoj, Svatopluk.

Poměr skautů a holek není ani štítivý, ani frajerský. Je to opět takové "frajeření bez frajeření". Skauti nemají potíže s holkama komunikovat, komunikují, jsou snad i přijímáni, ale nemá to ten výrazně "provokativní", zformovaný a vlastně svůdcovský tón, jako u frajerů. Tady si Karolína a oba skauti dělají legraci ze štítění - k němuž se dostanu v příští kapitole a o němž jsem zčásti už mluvil u hygieniků (viz Radek).

RÉSUMÉ SKAUTI:

Skauti - "lesní metalista" Svatopluk a "zoolog" Bořivoj se společně orientují právě na ono "skautství", ale každý si pak dělá sám, co chce. Jednoho zajímá metal, druhého zvířata - žádnou souvislou ideologii to netvoří. Ani jeden není jedináčkem, oba mají mladší sestry. Oba dostávají kapesné typu Důchod (nezávislé na prospěchu), které utrácejí bez širších vazeb. Ohledně "kamarádství za školou" jsou oba vzájemnými domestiky.

Pro jejich vzájemnou komunikaci je příznačný "proud dobré zábavy", na rozdíl od "slušnosti" nebo "vzrušující zábavy" zbylých dvou skupin. Tento proud mezi nimi a jejich okolím plyne bez ohledu na to, zda jde o kluky nebo o holky. Otevřenou cestu mají na jedné straně mezi Frajery, na druhé straně i mezi Hygieniky.

ŠPINDÍRA A ŠTÍTĚNÍ:

Až dosud jsem popisoval věci které se týkají *kamarádění* a zdálo se jako když vlastně není možné nějak ohraničit tento pojem. Jako by se tak rozléval celkem bez hranic a nic mu nestálo v cestě. Sice lze celkem pěkně popsat tři různé skupiny kluků ve třídě, kde ale nakonec *kamarádi* každý s každým, *kamarádění* není ani žádný přesný vztah, ani nějaká společenská forma a vlastně se tedy zdá, že neoznačuje skoro nic. Je tedy nutné pokusit se hledat jeho meze nikoli ohledáním obsahu, ale nalezením něčeho, co se s kamaráděním vylučuje. Snad nám v tomto úsilí napomůže možný protiklad *kamarádění* - *štítění* a figura Špindíry. Pro tuto práci musím bohužel nechat stranou *štítění* ve vztahu k holkám - na to zde bohužel již není prostor. Půjde pouze o *štítění* mezi kluky. Již několikrát se v citacích objevilo jméno Ivana, aniž jsem ho ale zařadil do některé ze skupin. Ivan je takovou nešťastnou postavou, určenou k tomu, aby jakožto konstanta napomohl záporné definici pojmu *kamarádění* - *Štítění*.

BOŘIVOJ:

Bořivoj: ...Jenom možná Ivan trošku je takovej vodstrčenej...

Markéta: A čím myslíš, že to je, že přišel ted'kon nebo... něčim jiným?

Bořivoj: No to já, to nevim... nějak s ním nechtěj kamarádit...

Markéta: Ani ty moc ne.

Bořivoj: Eem.

Bořivoj: ...jako že třeba... občas něco zapomene třeba, ale to není to hlavní, no a pak že von tam má věčně v lavici nějaký papíry... věčně nemá bačkory no a...

SVATOPLUK:

Markéta: Anebo Ivan?

Svatopluk: Ivan? S tím moc lidí nekamarádí, protože si myslej, že je trochu čuně.

Markéta: A myslíš si to taky?

Svatopluk: No, vobčas. S tím kamarádí spíš holky.

Markéta: Jo? Který holky třeba?

Svatopluk: No, třeba Sylva..

Markéta: Sylva kamarádí s Ivanem? Sem si ani nevšimla...

Svatopluk: No, protože voni mu všichni jako nechtěj s ním kamarádit, tak vona se ho jakoby zastane.

ČESTMÍR:

Markéta: A proč s Ivanem se nekamarádíš?

Čestmír: Protože je prase, on chodí bez bačkor, on je přitom má vedle aktovky položený, jenže on s nimi nechodí on chodí v ponožkách i na záchod, byl dole ve sklepě normálně v bílejch ponožkách.

Markéta: Jaktože chodí bez bačkor, kde je má?

Čestmír: On si už skoro odvykl, jenže on dělá i jiný věci.

Markéta: Co dělá?

Čestmír: Plive tady z okna, když má třeba nový... hází ty pecky dole na děti... už dva se tam dívali nahoru, odkad' to padá.

KAMIL:

Markéta: A u kluků nikdo takovej není? Že by měl málo kamarádů?

Kamil: No.. trochu ten Ivan, no.

Markéta: A čím myslíš, že to je?

Kamil: No, protože von...normálně není pořádněj...e um.. je nepořádník.

Markéta: A ty jseš pořádník?

Kamil: No, myslim že jo.

RADEK:

Markéta: Třeba Ivan, no...

Radek: No... někdy je takovej divnej, někdy je docela normální.

Markéta: A co to je, že je takovej divnej?

Radek: No, zajímá se o úplný blbosti, že jako že když třeba hraje nějakou hru, strefujeme se šipkou do terče, tak třeba ten, Karel řekne jo, teď jsme se vyjíměčně s ním shodli, že ten, čára vodkuď se bude házet, bude tady a Ivan: nenene, to je moc blízko,... ne vlastně takhle: nám třeba řekne Ne, to by mohlo bejt někde jinde. A Karel řekne 'Ne, bude to tady, tady je to dobrý'. A Ivan: 'Jo hele, nemusíš na mě hned zvyšovat hlas!

MILAN:

Milan: ...Ale ten Ivan, to by řek každej kluk určitě, to by uměl říct, ale někdo s ním kamarádí, ale jaště asi pět kluků se mnou, ne... třeba Karel, potom Leo, potom em m eh em noooo, ale nevím to jistě, myslim si to jako já, Svatopluk... jenom někdy, no... a Kamil.

Milan: Nám připadá, že je, kdyby ste se podívala do lavice, teďka ne, tady nic nemá, jako při hodině nebo na něj, nechodí vůbec upravenej a v lavici má hroznej svinčik.

Markéta: A to vadí?

Milan: No, tak, paniučitelka když sme se jednou jako.. jako já sem se s ním klidně moh držet, ale jeden kluk vedle mě, tak se s ním nechtěl držet a řek že má nějakou plyšovinu nebo co to je, já nevím co to je.

Markéta: Vždyť nic nemá, ale!?

Milan: Já vim ale, ale no protože je, říkaj že je čuňátko. No a paniučitelka potom říkala, když ho jednou napomenula, že si za to může někdy sám.... že s ním nikdo nekamarádí.

Milan: No von na mě taky někdy.. někdy taky provokuje.

Markéta: Jak to dělá?

Milan: No třeba když jsme jednou šli z tělocviku, tak mi řek... pořád mě tam nějak štípal a řekl, že má spálenou kůži. Anebo dnesky když jsme šli z dopravního hřiště, tak mi pořád foukal tou pampeliškou, jak se to fouká do ucha.

KAREL:

Markéta: A zdá se ti třeba ve třídě, že jě někdo jakoby jinej a že by si se snim ani nekamarádil?

Karel: No... třeba Ivan. Nelíbí se mi jak řve, křičí jako pavián, křičí jak ženská, všechno řeší pěstma.

Karel: No... no... tak třeba Ivan, ten se mi zdá úplně... úplně mimo.

Markéta: čím myslíš že to je že se takhle chová. Máš pro to nějaký vysvětlení? Nebo nad tím nepřemejšliš.

Karel: Ne. Mě stačí takovej jakej je.

MOTIVY ŠTÍTĚNÍ

1) Hygiena těla, oděvu, rukou a úst

Jak podivně a záhadně zní ta hygienická rétorika z tolika úst a v takové shodě. Náhle jsou velmi čistotní všichni a nepořádek je mimořádně rozčiluje. Všichni jsou posedlí čistotou. Vlastně vůbec nevím, jak to vykládat. Téměř mám dojem, že to je skrývačka, něco, co ještě není úplně. Nejbliž jsem názoru, že se jedná o prazvláštní překlad, nebo extenzi, velmi iracionální a metaforickou, už tak iracionálního motivu:

2) Prospěch a budoucnost:

A sice, že jakousi zkratkovitou cestou jim Ivan hrozí zašpinit jejich čistou budoucnost. Už jsme si mohli všimnout přímé vazby *kamarádění* na známky a prospěch mezi Hygieniky. Ivan má pověst problematického žáka a je tu tedy možný určitý odpor k němu. Všechno však bude asi ještě bizarnější:

Kamil: Ty se bavíš s Ivanem?

Karolína: Já nevím, proč se ho štítíte. Vo znal mojí babičku. Kluci to nějak vysvětlují. Radek říká: Víš, co je na Ivanovi hnusný? Že se baví s tebou (směje se). Ale vedle toho mají nějaké důvody - „že se Ivan hrabe ve starejch hřebíkách pod kontejnerem“ a „je hrozný čumě“.

Karolína: A víte, jak skončíte vy? Budete popeláři! Radek se nějak hájí, že měl samé jedničky. A pokračuje debata: Kolik jsi měl dohromady dvojek?

Karolína: Já v druhým pololetí nemam z přírodovědy vůbec žádnou trojku.

Je možné štítit se Ivana jako nějaké synekdochy nebo metonymie špinavého zaměstnání, tj. špinavé a špatné budoucnosti. V tom štítění se je obava, kterou jsem se zabýval už v rozboru konceptu "symbolický nikdo". Být hygienický znamená mj. **nebýt ve škole neúspěšný, nebýt špinavý, nemít nemoc, nebýt zraněný, nemít neúspěšnou budoucnost**. U hygieniků je to navíc ještě spojeno s nefrajeřením. Strach z Ivanovy špíny je strachem z ušpinění mizernou budoucností.

4) Nemoci a úrazy:

Jde to tak daleko, že ho obviňují i z fiktivních nemocí. (Ale sám si vzpomínám, že něco podobného jsem zažil jako malý i ve své třídě s jedním mým bývalým spolužákem. Ten byl zase v podezření, že má červíky, protože *se hrabe v prdeli*. Přitom i on byl hlavně jenom trochu nepořádný, divný, měl tik a byl trochu iracionální.) I když racionálně vědí, že **nic nemá**. Jako kdyby měl lepru. I ten název! *Plyšovina*.

Milan: Protože když jsem byl v první třídě, tak Honza... já sem si k nikomu nemoh sednout, protože všichni byli zabraný a tam byl jeden kluk se zlomenou rukou. A já nesnáším, když sedím vedle něho a ten má něco zlomenýho, tak sem si sednul no a tak... jsme jako seděli a skamarádili jsme se.

Markéta: Přestože to nesnášíš.

Milan: Ne ted' už ne, nejdřív sem to ale neměl rád

Markéta: Co se ti na tom zdálo divnýho?

Milan: No když vidím, že někdo třeba nemá nohu, tak je mi to taky vodporný. Jako bysem to nikomu nepřál, že...

Markéta: No tak ten člověk za to nemůže, ne?

Milan: No.. noále

Markéta: Tak ty byse s nim ani nebavil?

Milan: Bavil, ale... jako já bysem si klidně sednul, ale že... když jsou třeba takový ... seděj vedle baráku ajá když se tam kouknu, tak už se tam nemůžu koukat, protože... no.

Markéta: Co.

Milan: Ehm.

Markéta: Proč?

Milan: No protože je to takový divný jako tam.

Milan tu klade téměř na roveň zlomeninu jako amputaci, přičemž obojí je mu odporná věc, věc na štítění. Milanova hrůza z ušpinění Ivanem, jeho *plyšoviny*, jeho *spálené kůže* tak možná znamená obavu o vzhled, takovou narcistickou úzkost - která určitě souvisí s jeho „sklonem k atraktivnosti“. Svou hrůzu z mrzáctví, z narušení lesklé zářící plochy nějak promítá na Ivana, jenž pouhou svou blízkostí by mohl na něj nějakou tu chorobu přenést. Hrůza je to vlastně podobná, jako hrůza ze špinavé budoucnosti.

3) Iracionalita

Ivan se nechová úplně obvykle a kluky to vyvádí z míry. Někdy reaguje zkratkovitě nebo nevypočitatelně, volí žerty a pokusy o komunikaci ve chvílích, které jsou k tomu nevhodné a protože je docela silný, může to na ostatní kluky působit jako ohrožující síla. Pozoruhodné je, že na *řešení pěstmi* si stěžuje právě třídní silák Karel.

IVAN

Pohled, jaký na něj ostaní kluci upírají se zdá být přímo strašlivý. Co odpovídá oněm podezřením na jeho straně? Jaké on sám nabízí důvody, aby se s ním zacházelo tímto způsobem? Liší se nějak enormně? Jedině víme, že je nový a jeho příchod do třídy se příliš nepovedl. Pro dotvoření celkového obrazu jej nutno představit stejně, jako byly představeny

ostatní doposud hovořící postavy:

KAMARÁDI:

Markéta: Že třeba kdyby někdo chtěl, ze třídy, koho by sis vybral třeba, s kým byses tak ještě kamarádil ve třídě, kdyby to šlo?

Ivan: S Čestmírem.

Markéta: A co se ti na něm líbí?

Ivan: No, je takovej... já nevím, jak bych to vysvětlil.

Stálej.

Markéta: A v čem?

Ivan: V kamarádství.

Markéta: Tak mi řekni, co takhle děláš odpoledne, když takhle přijdeš ze školy?

Ivan: Dělán si úkoly, dojdou se psem, tak, co sem to chtěl říct, anebo du ven.

Ivan: No. ... nejvíc jsem si udržel jednoho kamaráda potajmu.

Markéta: Potajmu, jak to děláš?

Ivan: No, napřed si koupim lístky, přestupní, abych mohl přestupovat a pořád tam za ním jezdim. ?Na Libuš?

Markéta: Jo. A ani máma ani babička to nevědí.

Ivan: Babička ne, ale máma už to zjistila.

Markéta: A jak se ti to podařilo tajit? Cos říkal, kdyžs přišel třeba pozdějc?

Ivan: Že jsem byl venku.

Markéta: No, tak to jsi lhal jen trošku.

Ivan: No, jen trošku.

Markéta: Máma ti to zakazuje, takhle tam jezdit?

Ivan: No, protože je to daleko

Markéta: A ten kamarád to je ze školy, kdes chodil dřív?

Ivan: No.

Ivan přišel do třídy na začátku tohoto roku. Předtím se už stihl údajně čtyřikrát přestěhovat, to znamená, že v každé třídě od té doby, co nastoupil do školy, strávil tak maximálně rok - a pak se zase stěhovali.

MÓDA A HRY A PODIVNÝ ZE VNĚJŠEK

Ivan: No. Čtu. Kačera Donald, Čtyřlístek nebo nějaký ty dobrodružný knížky...

Markéta: Máš nějaký, posloucháš nějakou hudbu, která by tě bavila?

Ivan: Šmouly.

Markéta: A Máš kazetu doma nebo?

Ivan: Mám.

Ivan: Já přišel s ním jako první do třídy. S tím Tamaguči.

Markéta: Jo? Takhle? Takže ostatní se po tobě vopíčili?

Ivan: Hrozně.

Ačkoli Ivan by si přál být kamarádem Čestmíra, Čestmír o tom nechce ani slyšet (viz jeho kapitolu). Rozhodně není v odsudku, kterým Ivana stíhá příliš mírný. A tak je to jednostranná "platonická láska".

Ivanovo osamělé odpoledne. Ivana nelze položit nikam na škále Domesticus - Exoticus. Následující příhoda by ho kladla určitě mezi Exotiky, ale nevím nakolik odpovídá skutečnosti. Ani bych se neodvažoval tvrdit, že alespoň ideologicky je Ivan Exoticus, kvůli výše vyznávanému platonickému kamarádství s Čestmírem.

Možná je to skutečné, možná fantaskní dobrodružství s tajným kamarádem z minula. Spíš asi taková směs skutečnosti a přání. Tohle možná mluví o té izolaci nejvíc. Nikdo z ostatních kluků neříká nic o nějakých tajných kamarádech, udržovaných někde v dálce.

Toto jsou všechno věci, které jsme si zvykli číst v prostředí Hygieniků a Skautů. *Kačera Donald, Šmoulové* - to všechno jsou prvky typicky dětské popkultury.

Ivan k nim v tomto ohledu bez výhrady patří.

Ivan módu neignoruje, není špindíra z ležérnosti, "jede" skoro ve všem, co se kolem přežene a dává si záležet na případném prvenství a těchhle věcech Přesné je říci, že módu "stíhá".

Markéta: A co pogy, pogy si hrál?
Ivan: No.
Markéta: Měls je?
Ivan: Mám je.
Markéta: Ještě pořád schovaný?
Ivan: No.
Markéta: A hrajete je někdy s někým?
Ivan: Ne ?von to nikdo nehraje? ale jinak mám pogy.

Markéta: A záleží ti třeba na tom, jak jseš voblečenej? Záleží ti na tom? Myslíš na to trošku?
Ivan: No, myslím.
Markéta: A podle čeho se řídíš?
Ivan: Podle toho, jak mi nadávaj.
Markéta: A že sis to nechal vůbec tak daleko dojít, že ti nadávaj? Žes na to třeba nedal pozor dřív?
Ivan: Já sem si na to dával pozor vždycky

Markéta: Myslíš třeba i na módu, že bys třeba chtěl mít něco, co je moderní?
Ivan: Jo.
Markéta: A co třeba?
Ivan: No, moderní boty. Jako co se sešlápne a svítěj.
Markéta: Takový...?
Ivan: No, že se šlápne a voní se jako rozblíknou.
Markéta: Jako se žárovkou?
Ivan: No.
Markéta: Jakou barvu?
Ivan: Zlatobilou.
Markéta: A kdes je viděl, tyhle boty?
Ivan: Měli to kámoši.

ABC IDEOLOGIE /VĚDCI

Markéta: Jo, a máš tam nějaký oblíbený hrdiny nebo něco?
Ivan: Jééé, mám, jak dávaj ve tři Neskutečná dobrodružství Jonatana Questona, tak tadytoho Jonatana Questona.
Markéta: A co se ti na něm líbí?
Ivan: Jééé, že jeho táta je vědec.

Markéta: Co se tam děje jakoby zajímavýho v tom..
Ivan: Jóoo tak jeho táta... něco vynalez, tak..
Markéta: Jo. A to se ti líbí, že je takovej vynálezce?
Ivan: No.

Ivan: No, mě se líbí Myspulín, protože je vědec.

Markéta: A co se ti na těch vědcích líbí?
Ivan: ?Neznaj klid?

Ivan: Jééé snažil jsem se, ale já moc vynalézám, ale asi to moc nefunguje.
Markéta: A co to mělo bejt?
Ivan: Já vynalezl třeba, udělal jsem si vlastní... nóoo to je obyčejný jako spínač, že to spiná, že to je na baterku a že to zapíná osvětlení.
Markéta: Žárovku, aniž bys musel mít spínač?
Ivan: Ne, že to je takovej přesplech a tam je žárovka.

Důležité je, že jediný Ivan říká, že si na to dává pozor a záleží mu na tom, jak vypadá. Všichni ostatní mají daleko ležérnější postoj k věci. Jenže jim taky nikdo nenadává.

Já sám jsem si na Ivanovi nikdy nevšiml nějakého **excesivního** oblečení. Je pravda, že chodil trochu "užmoulaný", rozhodně však ne tak, aby mě to přímo bilo do očí

Boty se žárovkou! Zase - jako jediný ze třídy říká, že ho móda a modernost zajímá. Je to skvělý vtíp, který v sobě soustřeďuje i principy Ivanovy nemotornosti (nestandardního smyslu pro proporce) ve všech těchhle věcech i povahu módy samotné i Ivanovo vynálezectví a povahu tohoto vynálezectví, způsobem, jakým to umí jenom vtíp.

Ivan je rovněž, podobně jako Čestmír, obdivovatelem vědců a vědeckví, nebo přesněji - vynálezectví, protože to, co obdivuje je takové "komiksové" vědeckví.

Ivanovo vědeckví je spíš o povrchu, o image vědeckví, než o nějakém objektu, jako u Čestmíra, kde jde o kameny a geologii.

Takové nadšení pro vědce, ne pro bádání. Z jiného ale zase vyplývá, že Ivan bádá, ovšem hrozně přehnaně (to *hrabání v pod popelnicema*), Ivanovi prostě chybí smysl pro proporce, odhad, styl a všechny ty věci, které utvářejí jazyk společenské přijatelnosti. Tak trochu mu chybí cit pro tyhle věci. A pak snad v dobré znaze dělá excesy. Čím dál víc mě to utvrzuje v tom, že Ivanovo vědeckví je pokusem o sblížení se s Čestmírem.

Ivan: Ale ještě jsem to nevyzkoušel, protože jsem nesehnal baterku.

Markéta: Jako baterku tužkovou?

Ivan: No.

Markéta: No, to se dá koupit, ne?

Ivan: No ch.

Máš představu, co bys chtěl dělat, v životě?

Ivan: ?Tak já bych asi dělal tohletoho vynálezce.

Dělal by vynálezce. Neříká něco jako profesor nebo golog. (I když Čestmír taky mluví jednoduše o vynálezectví)

SPORT A RODIČE:

Markéta: Jak jezdíte často na ryby?

Ivan: No, když je ta rybářská sezóna, tak jezdíme dycky ?tři dny a třeba i víc?

Markéta: Máš svůj prut?

Ivan: Jo.

Ivan je takový "rybář a houbař", svým osaměním určitě. Jeho rodiče jsou rozvedení, spolu nežijí. S otcem jezdí na ryby, bydlí s matkou v jednom pokoji v babiččině bytě.

Markéta: A děláš nějaký sporty?

Ivan: No zábavnej je tenis.

Markéta: A s kým hraješ?

Ivan: S mámou. Ale nikdy jako nehraju na hřišti.

Markéta: Nechodíte na hřiště?

Ivan: Na hřiště jo, ale ne na kurty.

Markéta: A přes síť, máte síť?

Ivan: Ne.

Markéta: Takže jen tak.

"Zájmový amatérský sport".

KAPESNÉ:

Markéta: Dostáváš takhle nějaký kapesný?

Ivan: No.

Markéta: No tak to můžeš tu baterku koupit, ne?

Ivan: No, já je hned utratím za nějaký sladkosti.

Markéta: Kolik tak dostáváš? Na tejdén nebo na měsíc?

Ivan: Ach Jéééé no, když přinesu jedničku, tak...

Markéta: Jo, že nedostáváš pravidelně, ale..

Ivan: No, nepravidelně.

Markéta: Kolik tak dostaneš za tu jedničku?

Ivan: Od deseti korun?

Markéta: To je dobrý. Nosíš často jedničky?

Ivan: No, poslední dobou jo.

Kapesné typu Plat. Málo diferencované a nemá tak represivní charakter jako u Čestmíra.

Tohle o něčem svědčí. Ivanovo zahledění do vědců nebo vynalézání nebo čehokoli jiného není zdaleka tak velké, aby byl schopno vybudit u něj tu složitou ekonomiku slasti a strasti, jaká je u Čestmíra, to taky vypovídá o Ivanových problémech s baterkami do vynálezu. Zájem náhlý, prudký, rychle uvadá. Tohle je jedna z věcí, proč si myslím, že Ivanovo vědeckví je pokus o nalezení jazyka identity/přátelství s Čestmírem (a pro sebe, "osvojit si Čestmíra"). Jednak najít s pomocí obdivu k Čestmírovi jazyk pro sebe a jednak se s Čestmírem spřátelit.

POTÍŽE:

Ivan se zřejmě potácí v řadě potíží, které se tak kolem něj srotily, až se dostal do té nezáviděníhodné pozice Špindíry. „Zapomínání“ by sotva mohlo děti napadnout jen tak, slyšíme v tom ozvuk jiné řeči, než dětské:

1) Vyučování:

K učitelce jde Ivan (nováček), vymlouvá se, že v pondělí si čítanku vyndaval. Ale je to průhledná lež, v pondělí není čtení (z čehož vyplývá, že v pondělí se na to taky vykašlal.) Plave v tom a motá to.

- Tak Ivane, čekám... Ivan vyndal z tašky všechno!

Děti jsou zděšené a teatrálně: AAA von se nepřipravuje! Uč ho peskuje. Ivan: Já myslel

- Víš co se říká! Jeden myslel, druhý... a třetí do

Ivan se neorientuje, je nesoustředěný a nerozumí.

Dětské hromadné vycházení učitelce na ruku. Učitelka dětem dal jakoby návod a legalitu té špindírovské ideologii - prostředek na to, jak Ivana chápat a soudit.

toho šlápnul. (Smích dětí). A pak už táhne na to, že když se nosí moc tašek, jsou z toho křivá záda.
- Služba zítra zkontroluje Ivana, jestli si všechno připravil, jak měl.

Ivan z ničehonic obviněn, že si hraje. A najednou celá třída otočená na něj žaluje, že má to i támhleto (nějaké vajíčko se kterým si hraje). Ivan se hájí, že už ho nemá.

Jenže on a děti si musejí i všelijak jinak nesesedět, protože to není celé učitelčino dílo. Asi jenom Ivanově přijetí do třídy moc nenapomohla. Ale učitelka pouze legalizuje hygienický diskurs. A ten souvisí s prospěchem a školní úspěšností. S tím tamaguči si nevymýšlel, skutečně ho měl a všichni mu ho záviděli. A to tak, že neváhali žalovat, aby mu jeho hru překazili.

Na mnoha místech se mluvilo o hygieně. Hrozící Hygiena spojená s Kázní, v tom je samozřejmě cítit cosi úpadkově školského, nelidského, sportovního a lékařského, xonofobního a vůbec neřestného. Ivan ví, že je objektem „pohoršení“.

2) Špína:

Markéta: A máš nějaký kamarády, chodíš s nima takhle ven?

Ivan: Emmm Moc ne.

Markéta: A jaktože nemáš?

Ivan: Voni tvrděj, že sem prase.

Ivan: ... potom mam ještě ze čtvrtý A Mirku.

Není úplně příjemné asi, žít s takovýmto vědomím.

Tahle Mirka je údajně mezi holkama považovaná za úplně hroznou špindíru, která je ale horší než Ivan v tom, že se nechce polepšit - zese mi přichází na mysl to, že Ivan stíhá, ale nestíhá. Zvláštní, jak k sobě ti dva špindírové tíhnou.

Kromě toho jej obestírá odór jakési celkové „divnosti“. Domnívám se, že tato divnost je působena jediným - Ivanovou neobratností.

3) Iracionalita:

Všichni kluci se posadili k jednomu stolu, vyjma Ivana. Ten je sám u stolu a něco na sebe s Radkem pokřikují o "přeprávání", že tenhle se vytahuje, že každého přepere...?

Domnívám se, že mnoho z Ivanových potíží plyne z toho, že nemá moc cit pro situaci, spíš než by byl povahou násilník. Nerozumí a nerozumí-li sahá k násilnému řešení - což je zase výraz zmatenosti. Když nerozumí, je iracionální a umí být násilný, je Ivan asi děsivá postava. Protože je to docela pořizek. Z této iracionality "vřeštění" asi má obavy jinak odvážný Karel.

Ivan trpí tím, že „stíhá“ hygieniky, kteří se ho štítí, takže je nakonec vlastně nikdy nestíhne.

4) Dohánění:

Kluci: společně dělají Radek, Kamil, Čestmír, Ivan.

Vzadu se Čestmír, Radek, Kamil a Ivan slezli kolem Kamilova a obrazu. Baví se a něco tam zakreslují podle toho. Slyším... "Plamenomet!...!" Ivan ho předvádí.

Čestmír, Radek, Kamil a Ivan spřádají historky: Takže ten váš přiletěl z jiný galaxie?!

Čestmír s Ivanem kreslejí něco jako zombie. Ivan a Čestmír zuřivě prožívají všechna zařízení, která zakreslují do svého androida. Vzadu diskuse nad robotem přerostla v animovanou bitku Ivana a Čestmíra. Učitel zasahuje. Ivan a Čestmír se pouštějí

Ačkoli jsou považováni za kamarády, a Ivan by se chtěl kamarádit, Čestmír mu přidělil exkluzivní místo toho, s kým se prostě vůbec nekamarádí. Hygienický důvod.

znovu do díla. Ivan volá na Čestmíra, ať dodělá, co má - (kosti).

Předtím se pokoušel Ivan reagovat na sousední Karolíninu - Svatoplukovu - Bořivojovu hlášku, že tam udělají vrtulníky: Jé, vrtulníky..., ale nikdo mu nepřihrál, aby rozjeli řečnění o vrtulnicích (i když taková atmosféra byla).

Ivan nestíhá jenom hygieniky, on stíhá celou třídu. Stíhá, ale stihnout nemůže.

Určitě nejhorším momentem celého problému bylo nezdařilé entrée do třídy.

5) Příklad do třídy:

*Markéta: Nezdá se ti to někdy trochu těžký, když ty děti takhle přicházejí noví do té třídy, pro ně?
Bořivoj: No pro ně je to možná takový jako jiný, jako že tady ty děti ještě moc neznaj. Jako než se skamarádil, tak to tady trvalo nejdýl tomu, Ivanovi..*

Teorie o stěhovacích problémech. Stěhováním to úplně není - kdyby se Leo stěhoval tolik co Ivan, asi by to měl taky těžší. S Ivanem je to asi všude těžké, ale kdyby byl pořád v jedné třídě, třeba by si na něj už zvykli. Na Ivanovi se to stěhování prostě příliš podepisuje.

Markéta: Jo. Myslíš že to je tím, že ses přistěhoval teprv teď kon?

Ivan: No, myslím

IVAN A HOLKY:

Poměr holek k Ivanovi naznačil ve svém vyjádření o něm Svatopluk: *S Ivanem kamarádí spíš holky, Ivana se zastávají - a poskytují mu tak jakýsi "azyl" - snad i něco podobného, o čem jsem psal v textu o první třídě. Vnímá to snad i on sám:*

Markéta: A nějaká holka ti je sympatická, když takhle...

Ivan: Milena Svobodová.

Markéta: Ta se ti líbí?

Ivan: Co když sem přijde?

Markéta: Ne, neboj.

Ivan: No protože voni by si ze mě dělaly legraci.

Markéta: No, to se tak dělá. Holky si z tebe dělají legraci nebo holky?

Ivan: Kluci i holky.

Markéta: No to vůbec nikomu to neřeknu. A co se ti na ní líbí?

Ivan: No... jak bych to řekl... je mi sympatická.

Markéta: A co je ti sympatického právě na ní?

Ivan: No vona je taková, že bojuje za spravedlnost.

V debatě o štítění se Ivana mezi Kamilem a Radkem a Karolínou se ho ona zastává dosti lidskými argumenty: ... *Já nevím, proč se ho štítíte, von znal moji babičku...* I jindy mu bývá nakloněná:

Karolína Ivanovi vypráví: Mám jednu kamarádku, nejlepší. A já k ní jezdím na chalupu a my tam máme takovej deník, je to všechno hrozně tajný...

Špindíra Ivan představuje tak vlastně čtvrtou kategorii kontaktu, který kluci s holkama ve třídě mají - vedle frajeření, ignorance, volné zábavy - azyl.

ZÁVĚR: KONZERVATIVISMUS A ZDRAVÍ

Ivan se tak ukazuje jako ne tolik vzdálená bizarní figura, ale jako vlastně poněkud neobratný Hygienik. Mentálně a kulturně se nachází na téže vlně jako oni a určitě by, při větší

obratnosti, vplul i mezi skauty. Jenže se mu to nedaří - a na vině je asi nevypěstovaný cit pro společenský takt, který si patrně Ivan během svých stěhování nestihl vybudovat. Pro ten je asi právě potřeba „dlouhé snášení se“. Toto dlouhé snášení se, určitý „takt“ tedy může být dalším možným opisem *kamarádění*.

Toto *kamarádění* - náklonnost, jíž se docílilo konzervativismem - takt, dlouhé snášení se vpádem zmateného (nikoli strašlivého) Ivana pobouřilo, pohoršilo a vydštilo na špindíru ty nejhroznější obvinění a vystavilo ho dlouhému a nepříjemnému nátlaku, násilí několikanásobně silnějším, než bylo to, které jim mohly způsobit špindírovy pěsti. Že přitom jde o bouři ve sklenici vody nikterak nezmenšuje velmi nepříjemnou pozici, na níž se musel Ivan ocitnout. A že se na ní ocitl vlastně následkem nedorozumění, jenom podtrhuje celý příběh.

„Konzervativismus a zdraví“ jako obrat pro „Kamarádství a hygienu“- to není jenom bonmot. Konzervativismus, zvyk a určitá latence, nakonec také opisují to, co se tak těžko rozeznává pod výrazem "kamarádění". Také jsem tvrdil, že ty skupinky jsou takové "sedliny" spíš než nějaké formální útvary.